

**T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI**

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE PSİKOMOTOR GELİŞİM

Erdal DEMİRCİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. A.Osman ENGİN

2007- KARS

Erdal DEMİRCİ' ye ait OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE PSIKOMOTOR GELİŞİM konulu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak ..... kabul edilmiştir.

Öğretim Üyesinin Ünvanı, Adı ve Soyadı	İmza
Yrd. Doç. Dr. A. Osman ENGİN	.....
Yrd. Doç Dr. Kemalettin KUZUCU	.....
Yrd. Doç Dr. Cengiz YANIKLAR	.....

Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun ..... / ..... / 200.. tarih ve ..... / ..... sayılı kararı ile onaylanmıştır

UYGUNDUR

..... / ..... / .....

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdür

İÇİNDEKİLER

SAYFA NO:

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖZET.....	VI
ABSTRACT.....	VII
ÖNSÖZ.....	VIII
TABLolar LİSTESİ.....	IX
GİRİŞ.....	1
I. BÖLÜM.....	3
1. PSİKOMOTOR GELİŞİM.....	3
1.1. Psikomotor Gelişimin Etkileri.....	3
1.1.1. Büyüme.....	3
1.1.2. Olgunlaşma.....	4
1.1.3. Öğrenme.....	4
1.1.4. Hazır Bulunuşluk.....	4
1.1.5. Gelişim.....	4
1.1.6. Bilişsel Gelişim.....	5
1.1.7. Duyuşsal Gelişim.....	5
1.1.8. Dil Gelişimi.....	5

1.2. MOTOR GELİŞİMLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR.....	8
1.2.1. Form (Hareket şekli).....	8
1.2.2. Performans.....	8
1.2.3. Hareket.....	8
1.2.4. Temel Beceriler.....	8
1.2.5. Motor Beceri.....	8
1.2.6. Motor Öğrenme.....	9
1.2.7. Spor Becerileri.....	9
1.3. MOTOR GELİŞİMİN İLKELERİ.....	9
1.3.1. Gelişimin Yönü.....	9
1.3.2. Büyüme Hızı.....	9
1.3.3. Farklılaşma ve Bütünleşme.....	9
1.3.4. Kritik Dönem Kavramı.....	10
1.3.5. Bireysel Farklılıklar.....	10
1. 4. 0 -2 YAŞ DÖNEMİNDE MOTOR GELİŞİM.....	11
1.4.1 Refleksif Haraeketler Dönemi.....	12
1.4.2. İlkel Hareketler Dönemi.....	12
1.4.3. Reflekslerin Ortadan Kalktığı Evre.....	13
1.4.4. İlk Kontrol Evresi.....	13
1.5. 2-6 YAŞ DÖNEMİNDE MOTOR GELİŞİM.....	13

1.5.1. Temel Hareketler Dönemi.....	13
1.5.1.1. Başlangıç Evresi.....	14
1.5.1.2. İlk Evre.....	15
1.5.1.3. Olgunluk Evresi.....	15
1.5.2. Sporla İlişkili Hareketler Dönemi.....	15
1.5.2.1. Spor Becerilerine Geçiş Evresi.....	16
1.5.2.2. Spor Becerilerini Uygulama Evresi.....	16
1.5.2.3. Yaşam Boyu Spor Aktivitelerine Katılım Evresi.....	17
1.6. GELİŞİM DESTEK PLANI.....	17
1.6.1. 0-3Ay.....	17
1.6.1.1. Kişisel-Sosyal Gelişim.....	17
1.6.1.2. Zihinsel-Dil Gelişimi.....	18
1.6.1.3. Hareket Gelişimi.....	18
1.6.2 3-6 Ay.....	18
1.6.2.1. Kişisel - Sosyal Gelişim.....	18
1.6.2.2. Zihinsel Dil Gelişimi.....	19
1.6.2.3. Hareket Gelişimi.....	19
1.6.3. 6-12 Ay.....	20
1.6.3.1. Kişisel - Sosyal Gelişim.....	20
1.6.3.2. Zihinsel - Dil Gelişimi.....	20

1.6.3.3. Hareket Gelişimi.....	21
1.6.4. 1-3 Yaş.....	21
1.6.4.1. Kişisel- Sosyal Gelişim.....	21
1.6.4.2. Zihinsel - Dil Gelişimi.....	22
1.6.4.3. Hareket Gelişimi.....	22
1.6.5. 3-6 Yaş.....	23
1.6.5.1. Kişisel – Sosyal Gelişim.....	23
1.6.5.2. Zihinsel-Dil Gelişimi.....	24
1.6.5.3. Hareket Gelişimi.....	24
1.7. MOTOR GELİŞİMİN ALANLARI.....	25
1.8. GELİŞİMİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	26
1.9. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE BEDEN EĞİTİMİ ÇALIŞMALARININ AMACI VE ÇOCUĞUN GELİŞİMİNE KATKILARI.....	27
II.BÖLÜM.....	29
2.1.PROBLEM.....	29
2.2.Problem Durumu.....	29
2.3.Araştırma Amacı.....	30
2.4.Problem Cümlesi.....	30
2.5.Alt Problemler.....	31
2.6.Araştırmanın Önemi.....	31
2.7.Araştırmanın Sınırlıkları.....	32
2.8.Varsayımlar.....	32
2.9.Tanımlar.....	32

III.BÖLÜM.....	34
3.METODOLOJİ.....	34
3.1.Araştırmanın Yöntemi.....	34
3.2.Evren ve Örneklem.....	35
3.3. Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi.....	38
3.4. Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi.....	38
IV. BÖLÜM.....	39
4. BULGULAR.....	39
V.BÖLÜM.....	51
5.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	51
5.1.Sonuçlar.....	51
5.2.Öneriler.....	60
KAYNAKLAR.....	65
EKLER.....	67
EK-1.....	67
EK-2.....	71
EK-3.....	72
EK-4.....	73
ÖZGEÇMİŞ.....	74

ÖZET

Bu araştırma Okul Öncesi Eğitimde çocukların; kişisel – sosyal, ince motor, dil ve kaba motor gelişim düzeylerinin ailelerin korumacılık tutumları ile karşılaştırılması üzerine çalışılmıştır.

Araştırma 2006–2007 eğitim öğretim yılında Kars İl ve İlçelerinde bulunan Okul Öncesi Eğitim veren 5 Ana Okulundaki 40 öğrenciye güvenilirliği ve geçerliliği kanıtlanmış Denver Gelişimsel Tarama Testi uygulanırken, ailelerine de korumacılık tutumu ile ilgili anket uygulanmıştır. Anket değerleri kodlanarak SPSS paket programı ile yüzdeler ve frekans değerleri hesaplanmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre; çocuk doğduğunda kundak sargısı yapan velilerin çocuklarında Kaba Motor, İnce Motor ve Dil Gelişimi alanlarında az da olsa olumsuz etkilenme tespit edilmiştir. Kundak sargısı yapan ailelerin öğrenim durumlarının çoğunluğunu İlk – Orta ve Lise öğrenimi oluşturmaktadır.

Korumacı tutum sergileyen ailelerin çocuklarında Kişisel – Sosyal, Dil, İnce Motor ve Kaba Motor (Küçük ve Büyük kas gruplarıyla yapılan hareketler) hareket gelişiminde bir geriliğin olduğu tespit edilmiştir. Okul öncesi eğitime çocuklarını gönderen ailelerin büyük çoğunluğunun eğitim durumlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Çocukların 0 – 6 yaş döneminde aile ve eğitim kurumlarında bilinçli ve programlı bir şekilde eğitilmeleri gerektiği, aksi takdirde gelişim alanlarının olumsuz etkileneceği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okulöncesi öğrencileri, Kişisel-Sosyal, İnce Motor, Dil, Kaba Motor.

ABSTRACT

This study has been organized to compare the pre- school pupils students personal- social, thick motor, language and thin motor developing levels with the manners of formative parints

In our study while the data have been collected by using Denver Developmental searching Thraugh Test being credible and having validity to be applied to 40 students choosen from 5 Pre-education schools in the centre of Kars and in the twons of Kars in 2006-2007 academic years. On the other hand a questionnaire has been applied to the same children's parents to find out what their forming mannes are and the date of our study have been evaluated whith the helped SPSS computer programme using the statistical metots of frequency and percentage

Acording to our data it has been found out that the pupils of the parents dressed(in) kundak which is a kind of bandaging cloth for babies when they were children had been at least affected about their thick motor, thin motor and the lanquage acquistion negatively.

The families who had dressed their children in Kundak while their children were babies before are mostly the graduates of primary, middle and high school. In our study it has been found ot that there is a veekness dealing with personal- social, thick motor, thin motor and lanquage developing areas of the children tried to be kept by the formative families.

In our research it has also been understand that the parents sending their children to pre- education schools are the graduates of Universities. It has been found out that necessary fort the children at the ages of " 0- 6 " to be educated unconsciously and formally. If they are not educated like this it has been dafined that they will be affected negatively.

Key Words: Pre- School pupils students, personal- social, thick motor, language, thing motor

ÖNSÖZ

Eğitimin hedefi etkin birey, etkin vatandaş yetiştirmektir. Eğitim sürecinde çocuğun, kendi bireyselliği korunurken toplumla bir bütün hâlinde ve toplumun gelişmesine faydalı sorumlu vatandaş olması da gerçekleştirilmelidir. Bu ise ancak temel bilgi, beceri, alışkanlıkların kazanıldığı okul öncesi yıllarından başlayarak çocukların öğrenme yaşantılarının kalitelerini arttırma yönünde gösterilecek dikkatli çabalarla mümkün olabilir. Bu nedenle okul öncesi yaşlarından itibaren çocukların büyüme, gelişme ve öğrenme ortamlarını nitelikli hâle getirmek gerekmektedir.

Gelişimin göstergesi davranıştır. Çocuğun hangi yönde ve nasıl geliştiği davranışlarına bakılarak anlaşılır. Çocuk değişik alanlarda (fiziksel, zihinsel, sosyal, dil, motor alanlarında) farklı hızda gelişiyor gibi görünse de beliren davranış ve yetenekler arasında belirli bir ilişki vardır. Örneğin 0–2 yaş döneminde davranışlar düşüncenin sembolü olarak belirirler ve bu dönemdeki çocuğun motor davranışları zihinsel gelişimi hakkında önemli bilgiler verir.

Çocuklar doğdukları günden başlayarak inançlarını, tutumlarını ve davranışlarını şekillendiren bir aile ortamında yaşamaya başlarlar. Okul öncesi dönemde, büyüme ve gelişmenin her aşamasında çocuğu korumak, yetiştirmek, çocuğun ihtiyaçlarını karşılamak, yaşam koşullarını iyileştirmek, gelişmesi için olanaklar sağlamak, ailenin olduğu kadar, yakın çevresinin, eğitim kurumlarının ve üyesi olduğu toplumun da görevidir. Bu nedenle bu çalışma çocuğun yaşamındaki bu kritik dönemde gelişimsel becerilerinin kazanılmasını etkileyeceği düşünülen faktörlerden aile korumacılığı ve okulöncesi kişisel- sosyal, zihinsel-dil, ince ve kaba motor gelişim düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yüksek lisans programımın her döneminde ve tez çalışmalarım esnasında, benden desteğini hiç esirgemeyen danışmanım Yrd.Doç. Dr. A. Osman ENGİN hocama teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca Yüksek lisan süresince görüşleri ile bana yön veren Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Öğretim Üye ve Görevlilerine, tezimin hazırlanmasında emeği geçen kardeşim Okt. Nevzat DEMİRİCİ'ye ve yüksek lisansımın her aşamasında emeği ve büyük desteği olan eşim Nursel DEMİRİCİ'ye teşekkürlerimi borç bilirim.

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Motor Gelişimi Etkileyen Faktörler	27
Tablo 2. Araştırma Kapsamına Alınan Babaların Mesleğine Göre Dağılımı	36
Tablo 3. Araştırma Kapsamına Alınan Annelerin Mesleğine Göre Dağılımı	36
Tablo 4. Araştırma Kapsamına Alınan Aile Bireylerinin Kaç Kişiden Oluştuğuna Göre Dağılımı	37
Tablo 5. Araştırma Kapsamına Alınan Ailelerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı	37
Tablo 6. Ailenin Çocuk Doğduğunda Kundak Sargısı Yapıp Yapmamasına İlişkin Frekans ve Yüzdeler Tablosu	39
Tablo 7. Ailenin Çocuk Doğduğunda Kaç Ay Kundak Sargısı Yapmasına İlişkin Frekans ve Yüzdeler Tablosu	40
Tablo 8. Çocuğun Yürümeye Kaç Aylık İken Başladığına İlişkin Frekans ve Yüzdeler Tablosu	40
Tablo 9. Çocuğunuz Sık Sık Hasta Oluyor mu? Sorusuna İlişkin Frekans ve Yüzdeler Tablosu	41
Tablo 10. Çocuğunuz Uzun Süre Bir Hastalık Geçirdi mi? Sorusuna İlişkin Frekans ve Yüzdeler Tablosu	41
Tablo 11. Çocuğunuz Her Hangi Bir Ameliyat Oldu mu? Sorusuna İlişkin Frekans ve Yüzdeler Tablosu	41
Tablo 12. Çocuğunuzun Emeklemeye Başladığı Döneme Kadarki Süreyle İlgili Frekans ve Yüzdeler Tablosu	42

Tablo 13.Çocuğunuzun Emeklemeye Başladığındaki Süreyle İlgili Frekans ve Yüzelik Değerler Tablosu	43
Tablo 14.Çocuğunuzun Yürümeye Başladığındaki Süreyle İlgili Frekans ve Yüzelik Değerler Tablosu	45
Tablo 15.Çocukların Kişisel – Sosyal, Zihinsel – Dil, Kaba ve İnce Motor Gelişim Düzeylerinin Denver Gelişimsel Tarama Testi ile Belirlenmesine İlişkin Frekans ve Yüzelik Değerler Tablosu	48

GİRİŞ

Okul öncesi dönem yaşamın ilk 6 yılını kapsayan kritik dönemlerdendir. Bu dönem, yaşam boyu ihtiyaçlarımızı karşılarken kullandığımız hareketlerin temelini oluşturur. Sporla ilişkili hareketlerimizin temeli de bu dönemde oluşur. Buda sağlıklı bir gelişim ile mümkündür.

Çocuk yeni doğduğunda özellikle beyninin hareket merkezi gelişmediği için istemli hareketlere sahip değildir. Bunun tersine refleks adı verilen istemsiz hareketlere sahiptir. Ancak hayatta geçirdiği ilk günlerden itibaren vücudunu kontrol etmeye yani istemli hareketlere doğru hızla ilerler. Yaşam için gerekli olan istemli hareketlerin temelini oluşturan ilkel hareketler; baş, boyun ve gövde kaslarının kontrolü gibi, dengede durma hareketlerini; uzanma, yakalama ve bırakma gibi el becerilerini, ayrıca sürünme, emekleme ve yürüme gibi yer değiştirme hareketlerini kapsamaktadır. Bu beceriler 0-2 yaş arasında kazanılmaktadır. İkinci yaşın sonlarına doğru yukarıda sözü edilen hareket becerilerinde uzmanlaşma ve kontrol kazanma ön plana çıkar. Bu da sık sık yapılan denemelerle mümkündür. (Avcı. N 2004)

Gelişim tüm alanlarıyla bir bütünlük arz eder. Bu alanlar birbirini tamamlayarak bütünü oluşturur.

Çocuğumuzu büyütürken beşğinin üzerine renk renk müzik çalarak dönen oyuncaklar asarız. Ancak çocuğun bunu fark etmediğini görürüz. Ama zaman geçtikçe çocuğun motor gelişimi ile birlikte Duyusal alanda da gelişmeye başlayınca; görececek, algılayacak ve hareketlerine yön vererek bir gün bu oyuncuğı çekip kıracaktır.

Yine kişilik gelişimi üzerinde en etkili alanın motor gelişim alanı olduğu bilinmektedir. Çocuk hareketleri yaptığı, başardığı oranda kendine güvenecek, mutlu olacak ve olumlu kişilik geliştirecektir. Oyun oynarken; kendimize takım arkadaşı olarak yetenekli ve iyi oynayanı eş seçeriz. Kötü oynayanlar hep dışta kalır kimse eş olmak istemez. Böylesi bir durumda; çocuk dışta kalacak kendine olan güveni azalacak, bu da kişilik gelişimi üzerinde olumsuz etki yapacaktır.

Yaşamın ilk altı yılını kapsayan dönem çocukların gelişimlerinin en hızlı olduğu, karakter ve kişilik yapısının şekillenmeye başladığı en önemli bazı temel

alışkanlıkların kolayca kazandırılabilirdiği, çocuğun yaşamındaki en önemli yıllardır. Bu dönemde çocuğa kazandırılacak temel alışkanlıklar, zamanla, yönlendirmeyle ve özellikle tekrara bağlı olarak kazanılmış davranışlara dönüşmektedir. Kazandırılan bu temel alışkanlıklar; bireyin yaşadığı doğal ve toplumsal çevreye uyumunu sağlayan davranışlardır. Bu davranışlar bir kez kazanıldıktan sonra tekrarlanarak çoğu kere yaşam boyu varlıklarını devam ettirirler (Demiriz ve Dinçer, 2001).

Genel olarak çocukların eğitimi, aile tarafından ele alınmaktadır. Yakın bir zamana kadar okul öncesi çocuklarının çok az bir oranı ev dışında eğitim görmüşlerdir. Ancak batı toplumlarında 5-6 yaşta başlayan eğitim uygulaması, eski Sovyetler Birliğinde 2 yaşında başlatılmaktadır.

Bizler, genelde küçük çocukların eğitiminin evlerin sorumluluğu olduğunu düşünmüştüzdür. Fakat toplumumuzun sosyal ve ekonomik yapısındaki hızlı değişimler, erken yaşlardaki öğrenmenin daha sonraki yıllarda gelişmeye olan katkısı, eğitime başlama yaşının yeniden ele alınmasını gündeme getirmiştir. Ülkemizde bayanlarında iş yaşamına katılmasıyla çocukların Kreşlere ve Anaokullarına gönderilmeleri gündeme gelmiştir. Çocuğun yaşamında önemli bir yere sahip olan bu dönemde aileye ve okullara önemli görevler düşmektedir.

I. BÖLÜM

1. PSİKOMOTOR GELİŞİM

1.1. Psikomotor Gelişimin Etkileri

Psikomotor gelişim, bireyin doğum öncesi dönemden başlayarak yaşam boyu süren, harekete ilişkin davranışlarında meydana gelen değişimleri inceler.

Psikomotor gelişimi incelerken temelden başlayarak tavana doğru incelememiz gerekir. Bir inşaat yaparken hedefimiz tek katlı ev yapmaksa temeli ona göre sağlam yapmamız gerekir. Hedefimiz çok katlı bir apartman yapmaksa temeli ve kolonları ona göre yapmamız gerekir.

Bizimde özel hareket becerilerimizin, yani çok katlı performansımızın temelini sağlam atılması gerekir. Bu nedenle okul öncesi dönemde temel oluşturan motor gelişimi çok iyi irdelememiz gerekir.

Temel hareketler dönemini 0–6 yaşları arası, sporla ilişkili hareketler dönemini de 6–10 yaşları arası düşünürsek bu dönemlere çok önem verilmesi gerektiğini iyi bilmemiz gerekir. Temel hareketler döneminin bir bölümü ailelerin yanında geçerken bir bölümü de okul öncesi eğitimde geçmektedir. Ailelerin de çocukların motor gelişimi konusunda bilgili olmaları gerekir. Çocukların motor gelişimini engelleyici tutumlardan kaçınmaları yardımcı ve destekleyici olmaları gerekir.

Gallahue'ya göre (1982) motor gelişim, içten ve dıştan gelen süreçlerin etkileşiminin bir sonucu olarak motor davranışta meydana gelen değişimleri inceleyen bir çalışma alanıdır. Motor gelişmeyi incelemeye başlamadan önce bazı temel kavramları açıklayalım.

1.1.1. Büyüme

Bireyin vücudunun ağırlık ve uzunluk bakımından ölçülebilen değerlerinin artışı anlamına gelmektedir. Büyüme; nicelik olarak gözlenebilen ve ölçülebilen değişimleri ifade eder. (boy, kilo artışı ve vücut oranlarındaki değişimler) (Gökmen. H, Karagül. T, Aşçı. H)

1.1.2. Olgunlaşma

Kişinin daha yüksek düzeyde işlev görmesini sağlayacak niceliksel değişimleri içerir. (Gallahue 1982). Olgunlaşma kalıtım ve çevre etkileşiminin sonucu bireyin olgunluk seviyesine ulaşmasını sağlayan biyolojik değişimlerdir.

Birey eğer emekleme olgunluğuna erişmemiş ise emekleyemez, konuşma olgunluğuna erişmemiş ise konuşamaz. (Gökmen. H,Karagül. T, Aşçı. H)

1.1.3. Öğrenme

Bireyin çevresi ile etkileşimi sonucu oluşan kalıcı davranış değişiklikleridir. Bu davranış değişiklikleri gözlenebilir hareketlerde olduğu gibi, gözlenemeyen (düşünce, inanç vb.) zihinsel davranış değişiklikleri de olabilir. Olgunlaşma öğrenmenin temelini oluşturur. Birey yürüme olgunluğuna erişir ise yürümeyi öğrenir. Ancak yürümeyi daha iyi yapabilmek için ön alıştırmalara ve deneyimlere gereksinimi vardır.(Gökmen. H,Karagül. T, Aşçı. H)

1.1.4. Hazır Bulunuşluk

Bir hareketi yapmak için ön bilgi, deneyim ve tutuma sahip olmak anlamına gelmektedir. Yani bireyin yürüme olgunluğuna erişmesi ile birlikte, ayakta durma, bir yerlere tutunarak sıralama, bir iki adım atıp düşme gibi ön deneyime (hazır bulunuşluğa) sahip olması gerekir. (Gökmen. H,Karagül. T, Aşçı. H)

1.1.5. Gelişim

Büyüme, olgunlaşma, öğrenme ve hazır bulunuşluğu içine alan geniş bir kavramdır. Hem nicel hem nitel değişimleri ifade eder. Gelişim, düzenli, uyumlu, sürekli ve ileriye dönük bir süreçtir. Gelişim sadece sayısal değerlerle açıklanamayan birçok yapı ve işlevleri bütünleştiren karmaşık bir olgudur. (Gökmen. H,Karagül. T, Aşçı. H)

1.1.6. Bilişsel Gelişim

Bilişsel gelişim, beden ve zekâ arasındaki fonksiyonel ilişkiyi kapsar. Özellikle hareketin yaşamın ilk yıllarında önemli bir rolü olduğunu kabul eden modern teorilerin bir örneği J. Piaget'nin bilişsel gelişim teorisidir. Piaget, insan zihninin gelişimi üzerinde çalışmış ve sistematik bir şekilde değişik yaşlardaki çocukların düşünce biçimini incelemiştir. Piaget'ye göre zekâ bireyin çevre ile aktif etkileşimi sonucu gerçekleşmektedir. Çocuklar çevrelerindeki nesnelere bakarak, dokunarak ağızlarına alarak sesini işiterek bilgi toplarlar. Duyuları aracılığıyla topladıkları bu bilgiler doğrultusunda çeşitli tepkilerde bulunurlar. Nesnelere önce mevcut bilgileri doğrultusunda tepkide bulunurken daha sonraları bu tepkilerinde değişiklik yaparlar (uyma). Böylece çevreye, nesnelere ve yeni durumlara uyum sağlarlar (adaptasyon). İki yaşındaki bir bebeğe mıknaş gösterilmektedir. Bebek mıknaşını gördüğünde daha önceki deneyimleri doğrultusunda sallar, vurur, ağızına alır(özümleme). Mıknaşın madeni nesnelere çekme özelliğini fark edince tepkilerinde değişiklik oluşturur. Artık mıknaşını sallamak, ağızına almak, vurmaya yerine çeşitli nesnelere yaklaştırarak yeni keşfettiği özelliği test eder(uyma). Böylece yeni tepkiler kazanır (Cüceloğlu 1992, Gander ve Gardiner 1993).

1.1.7. Duyuşsal Gelişim

Çocuğun duygusal ve sosyal gelişimi, duyuşsal gelişim başlığı altında incelenmektedir. Duygu bireyin iç ve dış dünyadan etkilenmesi sonucu genel olarak hoşlanma ya da acı duyma biçiminde beliren tepkilerdir. Bu tepkiler, korku, kaygı, sevinç, öfke ve üzüntü gibi çeşitlilik gösterirler.

Motor gelişim çalışmaları açısından duyuşsal gelişim, hareket deneyimleri sırasında kişinin kendi ve diğerleri hakkında geliştirdiği duygularını kapsar. Çocuklar fiziksel etkinliklere katılarak hem kendi yeteneklerini tanırlar hem de çevreleri hakkında bilgi edinirler. (Özer, D, Özer, M.K 2004)

1.1.8. Dil Gelişimi

Ölüm döşeğindeki yaşlı bir kadın Françoise Dolto'ya engin bir huzur duyduğu rüyasını anlatıyor. Kadın anlamını bilmediği ancak hece hece tekrar edebildiği bir

cümle duyuyor. Kadının dokuz aylık oluncaya kadar Hindistan’da yaşamış olduğunu öğrenen Dolto bu kelimelerin Hintçe olabileceğini düşünüyor. Ertesi gün Paris’teki Üniversite kampusunun Hint evindeki öğrencilere sabırsızlıkla soruyor. Bu gizemli hecelerin Hindistan’ın bir bölgesinde tüm bakıcıların bebeklere söyledikleri ninninin bir kısmı olduğunu öğreniyor. “Gözleri yıldızlardan daha güzel küçük bebeğim.”

Bu kadın ne bu şarkıyı, ne de bu yabancı dili dokuz aylıktan sonra duymamış buna rağmen izini hala taşıyor. Hintli bakıcısının kollarında yaşadığı o mutlu anlarına ölüm döşeğindeyken dönüyor. (Dolto Gözüyle Çocuk yetiştirme)

Bu yaşanmış olaydan da anlaşıldığı gibi dil gelişiminde, doğumdan itibaren çocuğun yaşadığı mutlu bir ortamın ve iletişimin önemi açıkça görülmektedir. Çocukla iletişimin yanında, motorsal ve zihinsel gelişimini geciktirecek kısıtlamalardan kaçınmalıyız. Çocuk oyunla motor gelişimini hızlandırırken, çocuğun dil gelişimine de katkı sağlayacaktır. Çocuk oyundaki araç gerecin adını öğrenerek, yani salıncak, kaykay ve oyunun diğer kurallarını öğrenerek dil gelişimini de hızlandıracaktır.

Doğum sonrası dönemde, genetik özellikleri belirlenen birey, uygun çevresel koşullar oluştuğunda dengeli bir gelişim gösterecek, destekleyici ve düzeltici bir eğitim ortamı oluştuğunda motorsal gelişimi de olumlu yönde geliştirecektir.

Birçok ailede çocuğa motorsal gelişimini hızlandıracak ortam bilmeden de olsa sunulmaz. Aileler aşırı korumacılık nedeniyle çocuğu kucaklarından indirmezler. Anne indirirse baba kucağına alır, baba indirirse dede, dede indirirse nine alır derken çocuğun motorsal gelişimini bilmeden de olsa engelleriz. Çocuğa motorsal gelişimlerini hızlandıracak hareket denemeleri için fırsat vermeliyiz. Zaten emekleyen veya sıralayan bir çocuğu bir şeyleri kırarak diye veya sevmek için kucağına aldığımız da bir yerini acıtmış gibi olanca gücüyle ağlayacaktır. Bu çocuğun özgürlüğünü kısıtladığımız için, bir şeyler başarma mutluluğunu engellediğiniz için ağlamaktadır. Çocuğun motorsal gelişimini engelleyen davranış ve tutumlardan kaçınmalıyız, onlara yapma, etme düşersin diyerek engelleme yerine destek olup cesaretlendirmeliyiz.

Fiziksel gelişim ile motor gelişim birbirini bütünler. Yaşıtlarına göre fiziksel olarak az gelişmiş çocukların oyuna katılmaları kabullenilmez gruptan atılır. Buda çocuğun psikolojik ve sosyal yönden olumsuz etkilenmesine neden olacaktır. Hepimiz çocukluk dönemlerinde iyi futbol oynayan arkadaşlarımızla eş olmak istemişizdir. Zayıf cılız arkadaşlarımızla kimsenin eş olmadığını hepimiz görmüşüzdür. Dayanıklılık gerektiren yarışlarda erkeklerin kızlara göre daha iyi performans gösterecekleri mantıklı görünür. Ancak şunu belirtmek gerekir ki ergen kızlar antrene edilirse bu %30' luk fark % 12'ye düşer. Bu durum, bize sosyal faktörlerin motor performansta önemli rolü olduğunu gösterir.

Biz motor performansta var olan cinsiyet farklılıklarının en iyi açıklamasının sosyo-kültürel faktörlerle açıklanabileceği inancındayız. Örneğin; Kızların sekme, sıçrama ve denge becerilerini sergileme konusunda erkeklerden daha iyi olması, erkeklerin süratle koşma becerisinde kızlardan daha iyi olmalarının sebebi, onların bu aktiviteleri daha çok uygulayarak sosyalleşmeleridir.

Kızlardan ince motor becerilerinde daha iyi performans beklenir. Bunun sonucunda da onların bu tür işlerde becerileri gelişir. Diğer taraftan erkekler, kaba motor becerilerini uygulamaya daha fazla zaman harcarlar. Eğer bu roller değiştirilirse becerilerin de değişebileceği düşünülmektedir.

Sosyal değerler yavaş yavaş değişmekle birlikte, kuvvetli tarihsel geleneklere sahiptir. Kızların spor oyunlarında erkekler kadar performans göstermeleri beklenmezdi. Hatta kadınların sportif aktivitelere katılmalarını engellemek amacıyla birçok bilimsel temeli olmayan görüşler yazılmıştır. Örneğin; kadınların sert sportif antrenmanlara katılması halinde sakalları, bıyıkları çıkacağı, çocuklarının olmayacağı söylenmektedir. Ayrıca toplumumuzun dinsel ve ahlaksal motiflerle kızların iyi bir motor yetenek performansı göstermesini engelleyecek şekilde gözünü korkuttuğu da söylenebilir.

Willmore, bayan sporcuların ağırlık çalışmalarına katılmaları halinde erkeklerle eşit oranda kuvvet geliştirebileceklerini ifade eder. Ancak ona göre, büyüme çağındaki kızlar güzel saçlara sahip olmanın hızlı koşmaktan ya da yüksek atlamadan daha iyi olduğuna şartlandırılırlar. Bu katılım eksikliği yüzünden kızlardaki kas yapısı, maksimal kuvvet üretiminde yetersiz kalır. Biz kızlarla

erkeklerle aynı katılım ve antrenman fırsatı verilirse ve aynı sosyal yaklaşımla yaşama olanağı sağlanırsa, çocukluktan ilk hızlı büyüme çağındaki süreye kadar motor performansta hiçbir cinsiyet farkı olamayacağını düşünüyoruz. (Muratlı Sedat 2003) (Jean C.Liaudet 1999)

1.2. MOTOR GELİŞİMLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

1.2.1. Form (Hareket şekli)

İki ya da daha çok hareketin bir sıra içinde düzenlenmesiyle ortaya çıkan model olarak tanımlanır. Örneğin tenis topu fırlatırken omuzların, kolların, gövdenin ve bacakların hareketlerinin düzenlenmesiyle ortaya çıkan fırlatma, form olarak isimlendirilmektedir. (Özer. D, Özer. M.K 2004)

1.2.2. Performans

Yapılan bir hareketin ya da hareketin sonucunu belirtmek için kullanılır. Performans, hareketin ölçülebilir bir özelliğidir ve genellikle süre ya da mesafe olarak belirtilir. (Özer. D, Özer. M.K 2004)

1.2.3. Hareket

Vücudun herhangi bir parçasındaki ya da tüm vücudun pozisyonundaki değişimdir. (Özer. D, Özer. M.K 2004)

1.2.4. Temel Beceriler

2-7 yaşlarında ortaya çıkan, spor ve gelişmiş aktivitelere temel oluşturan koşma, yakalama, zıplama, atlama, fırlatma, sekme, topa ayakla vurma gibi hareketler temel beceriler olarak isimlendirilirler. (Özer.D, Özer.M.K 2004)

1.2.5. Motor Beceri

Beceri deyimi, bir konu hakkında deneyimli olduğunu ve düzgün bir hareketin yapıldığını ifade eder. Böyle bir eylem, öğrenmeyi gerektirir. Örneğin, yürüme ve koşma bir yetişkin için değil, ancak 18 aylık bir çocuk için becerili bir harektir. .(Özer. D, Özer. M.K 2004)

1.2.6.Motor Öğrenme

Deneyim ile bir hareketin öğrenilmesine bağlı olarak performansta meydana gelen ilerlemeyi ifade eder. (Özer. D, Özer. M.K 2004)

1.2.7. Spor Becerileri

Temel becerilerin gelişmesini ve özelleşmesini içerir. Örneğin, golf oynamak özel bir spor becerisi gerektirir. (Özer. D, Özer. M.K 2004)

1.3. MOTOR GELİŞİMİN İLKELERİ

1.3.1. Gelişimin Yönü

Motor gelişim düzenli bir sıra izler. Baştan ayağa ve merkezden dışa doğru gelişir. Okulöncesi çocukların alt ekstremiteleri kullanma becerisi, üst ekstremiteleri kullanma becerisinden daha düşük düzeydedir. Bu da baştan ayağa gelişimin tamamlanmasından kaynaklanmaktadır.

Gelişimin ikinci yönü, proximo-distal (merkezden dışa) gelişimdir. Merkezden dışa gelişim, çocuğun kaslarının merkezden en uzak noktalara doğru kontrol edildiğini ifade eder. Örneğin; el bileği, el ve parmaklardan daha önce kontrol kazanır (Gallahue 1982).

1.3.2. Büyüme Hızı

Çocukların büyüme derecesi karakteristik modeller şeklindedir ve evrenseldir. Büyüme dış etkenlere direnç gösterir. Hastalık gibi nedenlere bağlı görülen büyüme duraklaması durumunda, çocuğun yaşlarının düzeyine gelmesini sağlar. Çocuğun kendi ya da yaşlarının büyüme ve gelişim örneğini yakalaması, çocuğun yaşına, yoksunluğun yoğunluğuna ve yoksunluğun süresine bağlıdır (Gallahue 1982).

1.3.3. Farklılaşma ve Bütünleşme

Çocuğun motor gelişimi sinir kas sistemi açısından incelendiğinde, motor davranışların koordineli, ancak, karmaşık bir şekilde ilerlediği ve olgunlaşma ile ilgili olduğu görülmektedir. Bebeklik döneminin hareket kalıplarından çocuk ve

gençlerin daha fonksiyonel ve daha becerili hareketlere doğru derece derece ilerlemeleri ' farklılaşma' olarak isimlendirilmektedir.

Bütünleşme çeşitli kas grupları ve duyu sistemlerinin koordineli olarak bir birleri ile etkileşim içinde olmalarını ifade eder. Bir bebek, bir objeyi yakalamaya çalıştığında sınırsız yakamla hareketlerinden görme duyusunun da katkısıyla daha olgun uzanma ve yakalama hareketlerine doğru derece derece ilerler. Kısaca olgunlaşmadan dolayı, çocuğun hareket modellerinin kabadan inceye doğru derece derece ilerlemesi **farklılaşma**, kas grupları ile duyu sistemlerinin beraber ve uyumlu olarak çalışması ise **bütünleşme** olarak tanımlanmaktadır(Gallahue 1982).

1.3.4. Kritik Dönem Kavramı

Kritik veya hassas dönem kavramı, çevresel etkenlerin gelişimi nasıl engellediğini anlamamız açısından büyük önem taşır. İnsan yavrusunun oluşması sırasında her organ, organ sistemi ve anatomik yapı belirli yönlerini sabit zamanlarda geliştirirler. Eğer bu dönemde dışardan bir etki olursa gelişim süreci bozulabilir. Örneğin, doğum öncesi dönemde beynin oluşması sırasında dışardan yapılan bir etki (radyasyon, alkol, kimyevi maddeler) kalıcı hasar nedenidir.

Çocukta her yeteneğin ortaya çıkma zamanı farklıdır. Çocuk bu dönemde uygun ortamlarda ve uygun etkileşimde bulunamazsa normal gelişimi engellenebilir. Örneğin, beslenme yetersizliği, baskı, kararsız annelik, çevre yoksunluğu çocuğun gelişiminde (özellikle 0-6 yaşlarda) olumsuz etkileri olan faktörlerdir. Bir başka deyişle, küçük yaşlar zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve dil gelişimi yönünden kritik dönem olarak kabul edilir (Gallahue 1982).

1.3.5. Bireysel Farklılıklar

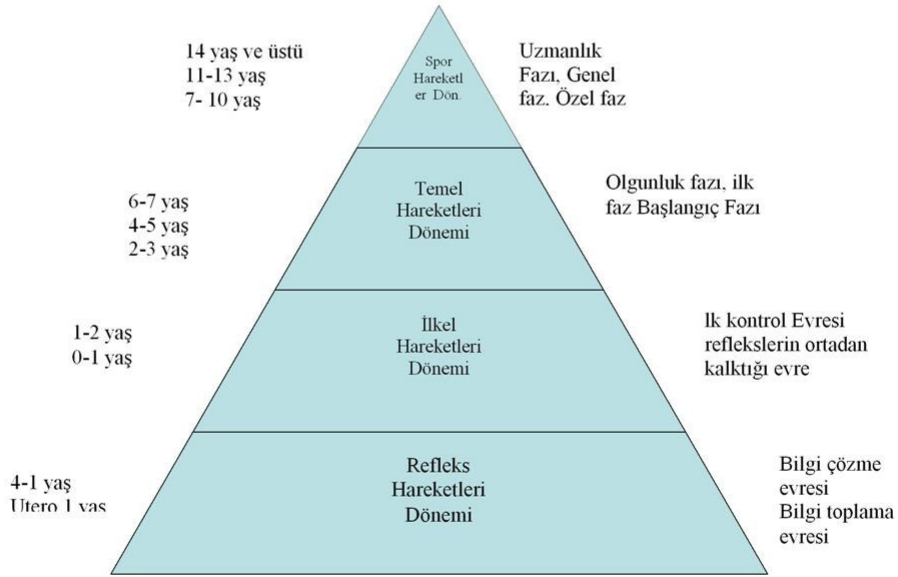
Gelişim, kalıtsal ve çevresel etkenlerin etkisi altındadır. Her çocuk kendi gelişim çizgisinde önceden belirlenmiş sırayı izleyerek ilerlerler. Bir çocuk önce emekler sonra sıralar sonra ayakta durur en son yürür. Gelişimde bu sıra değişmez. Ancak her çocuk farklı bir gelişim süreci izler. Bazı çocuklar dokuz aylıkken yürür, bazı çocuklar on üç aylıkken yürür, bazı çocuklarda on aylıkken yürür. Bu da

gelişimde bireysel farklılıkların olduğunu göstermektedir. (Özer. D, Özer. M.K 2004)

1. 4. 0 -2 YAŞ DÖNEMİNDE MOTOR GELİŞİM

Gallahue'ya göre (1982) motor gelişim, içten ve dıştan gelen süreçlerin etkileşiminin bir sonucu olarak motor davranışta meydana gelen değişimleri inceleyen bir çalışma alanıdır.

Gallahue (1982) "İndersdandig motor development in children" kitabında motor gelişimi çocukluk dönemi ile sınırlayarak incelemiş ve kuramını piramit modeli ile açıklamıştır. Bu modele göre her bir motor gelişim dönemi bir diğerinin üzerine kurulur. Aşağıda görüldüğü gibi motor gelişimin temelini refleksif hareketler dönemi oluşturur. Bu dönemi ilkel hareketler dönemi ve temel hareketler dönemi izler. Motor gelişimin son aşamasını piramit'in zirvesinde yer alan spor hareketleri dönemi oluşturur

1.4.1 Refleksi Hareketler Dönemi

Yeni doğanın davranışları daima omurilik ve aşağı beyin merkezlerinden idare edilir. Bebekler bedenlerinin çeşitli bölümlerini hareket ettirmeyi sağlayan genel bir yetenekle ve refleks olarak isimlendirilen davranışsal tepkiler dizisi ile birlikte doğarlar. Bir refleks, bir uyarın türüne özel otomatik bir tepki oluşturur. Örneğin, ışık tutulduğunda göz bebeği otomatik olarak büzülür (Gander ve Gardiner 1993)

Aşağı beyin merkezlerinin kontrolündeki ilkel refleksler gebeliğin 18. haftasından itibaren fetüste görülmeye başlar. Refleksler genellikle yeni doğanın beslenmesini emniyete alma ve koruma gibi çift fonksiyonludurlar (Gallahue 1982). Bir başka deyişle, yaşamı sürdürmeye katkıda bulunurlar. Yeni doğanın yanağına dokunan annenin memesi, başın dönme refleksini uyarır, dudaklara değen meme başı emme refleksi meydana getirir, gırtlak uyarın süt yutma refleksine yol açar. (Gander ve Gardiner 1993).

Zamanla korteks daha geniş çapta idare etme gücü kazanır ve istemli hareketler başlar. Birçok refleks zamanla kaybolur ya da istemli hareketlerle bütünleşir (Gallahue 1982). Bebekler kasları üzerinde istemli kontrol geliştirdiklerinde istedikleri zaman emerler, istedikleri yere bakarlar, objeyi yakalarlar. Davranış, artık özel bir uyarın tarafından kontrol edilemez (Gander ve Gardiner 1993).

1.4.2. İlkel Hareketler Dönemi

0–2 yaşlar arasında gözlenen ilkel hareketler, istemli hareketlerin ilk biçimidir. Bebeğin oturması, emeklemesi, ayakta durabilmesi, gelişimde olgunlaşmanın önemini ortaya koymaktadır. Bu hareketler, yaşamın ilk iki yılında kemik, kas ve sinir sistemindeki gelişimin yanı sıra, bebeğe sağlanan alıştırma olanakları sonucu ortaya çıkarlar. İlkel hareketler olgunlaşmaya bağlıdır ve ortaya çıkışlarında önceden kestirilebilen bir sıra izlerler. Normal koşullarda bu sıra değişmez, ancak bunların ortaya çıkış zamanları, hızları çocuktan çocuğa farklılık gösterebilir. Bu bireysel farklılıkların kaynağını kalıtsal ve çevresel etmenler oluştururlar.

Yaşam için gerekli olan istemli hareketlerin temelini oluşturan ilkel hareketler baş, boyun ve gövde kaslarının kontrolü gibi dengeleme (stability) hareketleri,

uzanma, bırakma, yakalama gibi manipülatif becerileri, sürünme, emekleme, yürüme gibi lokomotor hareketleri kapsar. (Dilara Sevimay ÖZER 2004)

1.4.3. Reflekslerin Ortadan Kalktığı Evre

Bu evre, doğumla başlar ve bir yaşına kadar sürer. Bu dönemde, sinir sisteminin olgunlaşması ile refleksler yerini istemli hareketlere bırakırlar. Bu dönemde istemli hareketlerdeki farklılaşma ve bütünleşme zayıftır. Hareketler amaçlı olmasına karşın, kontrolsüz ve kabadırlar. Örneğin, bebek bir nesneyi yakalamak istediğinde el, bilek, kol, omuz ve hatta gövdenin tümünün katıldığı kaba bir hareket yapar. (Dilara Sevimay ÖZER 2004)

1.4.4. İlk Kontrol Evresi

Birinci yaş ile ikinci yaş arası, ilk sene ortaya çıkan ilkel hareketler üzerinde araştırmalar yapıldığı ve bunların kontrol edildiği evredir. Zihinsel ve motor süreçlerdeki hızlı gelişme sonucu ilkel hareket yeteneklerinde hızlı bir artış gözlenir. Bu evrede, bebekler temelde denge sağlama, lokomotor ve manipülatif becerilerde uzmanlaşma ve kontrol kazanma ile ilgilenirler. (Dilara Sevimay ÖZER 2004)

1.5. 2-6 YAŞ DÖNEMİNDE MOTOR GELİŞİM

1.5.1. Temel Hareketler Dönemi

Yaşamın ikinci ve yedinci yılları arasındaki süre, temel becerilerin kazanıldığı dönemdir. Bu temel beceriler, koşma, atlama, sıçrama, sekme, yakalama, fırlatma, topa ayakla vurma gibi hareketlerdir. Bu beceriler, tüm çocuklarda bulunan ortak özellikler ve yaşam için gerekli beceriler olduğundan “**Temel Beceriler**” olarak isimlendirilirler. (Gallehue 1982, Wickstrom 1997, Cratty 1973, Kephart ve Godfrey 1973) .

Çocuklar ikinci doğum günlerine yaklaşırken, çevreleriyle ilişkilerinde bariz değişiklikler gözlenebilir. İkinci yılın sonunda, bebeklik döneminde gelişen primitif hareket yetenekleri, erken çocukluktaki temel hareket yeteneklerinin çocukluk ve gençlik dönemindeki sporla ilişkili hareket becerilerinin geliştirilmesine ve kaliteleştirilmesinde bir temel oluştururlar.

Çocuklar şimdi hareket ettikçe potansiyellerini artırabilmektedir. Artık yer çekimi kuvvetiyle mücadele etmek zorunda değildirler ve yer çekimine zıt bir şekilde kaslar üzerinde artan bir kontrol kazanmaktadırlar. (stabilite) Artık bebekliğe özgü olan uzanma, kavrama ve bırakma gibi ham ve etkisiz hareketlerle ilgilenmemektedirler. Bunun yerine çevrelerindeki nesnelere daha hassas ve kontrollü temas yapabilme yeteneklerini fazla geliştirmektedirler.

Hareket gelişimi, yüksek dereceli becerileri sınırlı hareket alanlarında geliştirmekten ziyade geniş hareket alanlarında geliştirmeye yöneliktir. Temel bir hareket sadece o özel hareketin temel öğelerini içerir.

Her hareket modeli diğerlerinden ayrı düşünülür ve daha sonra bir takım kombinasyonlar oluşturmak amacıyla öbürleriyle birleştirilir. Koşu, sıçrama ve atlama gibi lokomotor hareketler ve fırlatma, yakalama, vurma gibi manipulatif hareketler çocuk tarafından ayrı ayrı incelenen temel hareket yeteneklerinden bazılarıdır. Bu yetenekler daha sonra çocuk tarafından yavaş yavaş bir takım yollarla kombine edilirler ve bu kombinasyonlar sportif becerileri oluşturur.

Temel hareket yeteneklerinin gelişimi çocuğun motor gelişimi için temeldir. Hareket deneyiminin çokluğu, çocuklara kendilerini ve çevrelerini algılayabilecekleri zengin bir bilgi kitlesi sağlar.

İki yaşından sonra, temel hareketler kaba bir şekilde ortaya çıkarlar. Temel hareketlerin gelişimi üç evrede incelenir. Bu evreler gelişimsel bir sıra izlemekle beraber her evreyi diğerinden kesin çizgilerle ayırmak mümkün değildir. (Gallahue 1982, Gökmen 1995)

1.5.1.1. Başlangıç Evresi

Bu evrede çocuklar, kendi bedenlerinin hareket yeteneklerini anlamak ve bunları denemek için çaba gösterirler. Hareketler sırasında beden ya çok abartılı ya da çok sınırlı biçimde kullanılır. Ritim ve koordinasyon zayıftır. (Özer. D, Özer. M.K 2004)

1.5.1.2. İlk Evre

Bu evrede, kontrol ve ritmik koordinasyon arttığı için çocuğun hareketleri daha uyumlu ve kontrollü olmaya başlar. Buna rağmen, abartma ve sınırlama vardır. Üç dört yaş çocukları gözlemlendiğinde bu evrenin özelliklerini taşıyan pek çok hareket görülebilir. (Özer. D, Özer. M.K 2004)

1.5.1.3. Olgunluk Evresi

Bu evrede, çocuklar mekanik yönden etkili, uyumlu ve kontrollü hareket şekilleri sergilerler. Beş altı yaşına gelen çocukların bu evreye ulaşmış olmaları gerekir.

Çocukların ve yetişkinlerin hareketleri incelendiğinde, bir çocuğun temel hareket yeteneklerini olgunluk düzeyinde geliştiremedikleri görülmektedir. Bazı çocuklar, bu düzeye çevresel etkenlerin minimum etkisi ile temelde olgunlaşma ile ulaşmaktadır. Ancak, çocuğun olgunluk evresine ulaşabilmesi, alıştırmaya olanağı yaratılmasına, motive edilmesine ve nitelikli bir eğitim verilmesine bağlıdır. (Özer. D, Özer. M.K 2004)

1.5.2. Sporla İlişkili Hareketler Dönemi

Motor gelişimim sporla ilişkili hareketler dönemi temel hareketler döneminin doğal bir sonucudur. Bu dönemde hareket günlük yaşamda, rekreasyonda ve sporda çeşitli aktivitelere uygulanan bir araç olmaya başlar. Dengeleme, lokomotor ve manipülatif becerilerin giderek mükemmelleştirildiği, birleştirilerek çeşitli etkinliklerde kullanıldığı bir dönemdir. Örneğin, sekme ve sıçrama temel hareketleri artık ip atlama, halk oyunları, üç adım atlama vb. gibi etkinliklere uygulanmaktadır.

Sporla ilişkili hareketler döneminde, becerilerin ne ölçüde gelişeceği çok çeşitli zihinsel, duygusal ve motor etmene bağlıdır. Reaksiyon sürati, hareket hızı koordinasyon, beden yapısı, boy, ağırlık, alışkanlıklar, arkadaş etkisi, duygusal yapı spora yönelmeye etki eden etkenlerden bazılarıdır.

Çocukların çoğu altı yaşına geldiklerinde temel hareket modellerini olgunluk evresinde başarabilmek için gelişimsel olarak hazırdırlar. Çocuğun hareket eden topa

elle ya da ayakla vurma gibi becerileri kazanması algısal motor yeteneklerinin geliştiğini gösterir.

Fakat birçok genç, düzenli uygulama fırsatlarının sınırlı olması, öğretimin olmaması ya da yetersiz olması fiziksel aktivitelerde desteklenmemesi ya da yetersiz desteklenmesi nedeniyle sportif aktivitelerde yetersizlik gösterirler. Çocuğun tüm temel hareketlerde olgun dönemde olması gerekmez Jimnastik'te erken özelleşen 12 yaş çocuğu birkaç lokomotor ve dengeleme hareketlerinde yüksek derecede performans göstermesine rağmen gelişimsel düzeyi ve yaşından beklenen yeterlilikte topu fırlatamayabilir, yakalayamayabilir, ya da ayakla vuramayabilir.

Sporla ilişkili hareketler dönemi, Spor becerilerine geçiş evresi, Spor becerilerini uygulama evresi ve Yaşam boyu spor aktivitelerine katılım evresi olmak üzere üç evreye ayrılır. (Özer. D, Özer. M.K 2004)

1.5.2.1. Spor Becerilerine Geçiş Evresi

Çocuklar 7 ve 8 yaşlarında genel olarak hareket becerilerinde geçiş evresine girerler. Bu evre sırasında çocuklar temel hareket becerilerini birleştirmeye, rekreasyonel ortamlarda ve sporda özelleşmiş beceri performansında uygulamaya başlarlar. İp köprü üzerinde yürüme, ip atlama ve futbol oynama geçiş becerilerine örnektir. Çocuklar çeşitli hareket örüntülerini keşfederler, birleştirirler ve gelişen hareket becerileri ile gurur duyarlar. Çocuk tüm spor branşları ile ilgilenir. Kendini fizyolojik, anatomik ve çevresel faktörler tarafından sınırlanmış hissetmez. Temel hareket yeteneklerinde doğruluk ve beceri önem kazanmaya başlar. (Gallahue ve Omzun 1998)

1.5.2.2. Spor Becerilerini Uygulama Evresi

Çocuğun beceri gelişiminde 11 den 13 yaşa kadar ilginç değişimler yer alır. Çocuk, bu dönemde fiziksel kapasitesinin ve sınırlılıklarının farkına varmaya başlar. Artan zihinsel yetenekler ve deneyimlerle, çeşitli etmenleri de dikkate alarak tüm spor branşlarından belli bir branşa odaklaşmaya başlar. Bir başka deyişle, çocuk hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları, güçlü ve zayıf yönleri, olanaklar ve olanaksızlıklara dayalı olarak etkinlik alanını sınırlandırma konusunda bilinçli

kararlar vermeye başlar. Örneğin, takım aktivitelerinden hoşlanan ve stratejileri oyunlara uygulayan, koordinasyonu ve çevikliği iyi olan 12 yaşındaki 179cm boyundaki bir çocuk basketbol oyun yeteneğini geliştirmek isteyebilir. Takım çalışmalarından hoşlanmayan bir diğer çocuk ise doğa yürüyüşleri ve açık hava oyunlarına yönelebilir. (Gallahue ve Omzun 1998)

1.5.2.3. Yaşam Boyu Spor Aktivitelerine Katılım Evresi

14 yaşında başlayan ve yaşam boyu devam eden bu evrenin en önemli özelliği bireyin kazanmış olduğu hareket becerilerini yaşam boyu kullanmasıdır. Bir önceki evrede yapılan seçimler ilgi ve yeterlilikler mükemmelleştirilir, günlük yaşama, rekreasyona ve sporla ilişkili aktivitelere uygulanır. Bu evre, daha önceki dönem ve evrelerin zirvesini oluşturur. (Gallahue ve Omzun 1998)

Bir önceki evrede beliren ilgiler, yetenekler ve seçimler bu evrede daha da sınırlandırılır. Zaman, para, tesis, malzeme gibi etmenler spora katılımı etkiler.

1.6. GELİŞİM DESTEK PLANI

1.6.1. 0-3Ay

1.6.1.1. Kişisel-Sosyal Gelişim

Bebeğinizin beslenme, uyuma ve altını değiştirme gibi yaşantılarını günün aynı saatlerinde yapmaya çalışın. Bu onun kendini güvende hissetmesini sağlar. Bebeğiniz ihtiyaçlarına göre kendisi bu zamanları değiştirecektir. Bebeğinizi kucağınızda emzirin ya da besleyin bu; bebeğinizin sizin sıcaklığınız ve kokunuzla rahatlamasını sağlar.

Bebeğinizi uzun süre ağlatmayın, güven duygusu kazanması için bebeğinizin, her ağladığında yanında olan bir yetişkine gereksinimi vardır. Bebeğinize dokunmadan karşısında konuşarak onu güldürmeye çalışın. Konuşan kişiye gülmesi sağlıklı bir sosyal gelişim göstergesidir. Bebeğinizi dışarıya çıkarırken ya da ev içinde dolaştırırken yüzünü dışa dönük olarak tutun. Bu durum bebeğinizin çevreyi görebilmesi ve daha çok uyaran almasını destekleyecektir.

Su oyunları her bebek için rahatlatıcıdır. Bebeğinizi her gün ya da gün aşırı ılık su dolu bir küvete sokun ve el-ayaklarını çırpmasını sağlayın. Nefes alma sorunu yaşamaması için yüzüne su dökmeyin. Bebeğinizle gün içinde uyanık olduğu her zaman yüz yüze konuşun. Bebeğinizin ellerinden tutup alkış yaptırın ve yüzüne dokundurarak ellerini fark etmesini sağlayın. (Bayoğlu .B 2007)

1.6.1.2. Zihinsel-Dil Gelişimi

Bebeğinizin yatağının üstüne, yatarken görebileceği hareketli oyuncaklar, balonlar, renkli şekiller asın. Bebeğinizle konuşurken çıkardığı “a agu gu...” gibi sesleri taklit edin, sizde yeni sesler çıkarın. Bebeğinize gün içinde yüksek sesli olmayan müzik dinletin. Bunun için televizyonu kullanmayın, televizyonun bebeğinizi yorabileceğini unutmayın. (Bayoğlu .B 2007)

1.6.1.3. Hareket Gelişimi

Bebeğinizin ellerine ve ayaklarına dokunun, onu okşayın ve ona basit hareketler yaptırın. Bebeğinizi gün içinde kısa süreli yüzükoyun yatırın başını yerden kaldırması için karşısında onunla konuşun. Bebeğinizi uyurken yan yatırın. Her gün sağ ve sol tarafını değiştirin. . (Bayoğlu .B 2007)

1.6.2 3–6 Ay

1.6.2.1. Kişisel - Sosyal Gelişim

Bebeğiniz ellerini seyretmiyorsa bileklerine renkli ve sesli bol bilezikler ve bileklikler takın ellerini fark etmesini sağlayın. Özellikle beşinci aydan sonra bebeğinizin eline, ağzına götürmesi için bisküvi, ekme kabuğu gibi yiyecekler verin.

Bebeğinizi yüzüne, ellerine, saçlarına sık sık dokunun ve onu okşayın. Bebeğinizle birlikte kendini görebileceği aynalı oyuncaklar kullanarak değişik oyunlar oynayın. Bebeğinizi her gün ılık su dolu bir küvette su ile oynatın. Nefes alma korkusu yaşamaması için yüzüne su dökmeyin.

Bebeğinizi dışarı çıkarırken yüzünü dışa dönük olarak tutun. evresini daha iyi görebilmesine destek olun. (Bayoğlu .B 2007)

1.6.2.2. Zihinsel - Dil Gelişimi

Bebeğinizin önüne, uzanabileceği oyuncaklar koyun. Renkli ve sesli oyuncakları tercih edin. Bebeğiniz otururken her iki kulağının arkasından değişik sesler çıkarın. Sesleri dönüp aramasını bekleyin. Bebeğinize aynı şekilde değişik zamanlarda adıyla seslenin; başını çevirip sesi araması için onu bekleyin.

Bebeğinizle sürekli konuşun, her gün onunla konuşmak için özel zaman ayırın. Bebeğinizin çıkardığı sesleri karşılıklı taklit edin ve yeni sesler çıkarın. Bebeğinize şarkı söyleyin; söylerken bebeğinizin ellerini tutarak ona el ırttırın. Bebeğinizin hareket eden, ses çıkaran oyuncaklarla oynamasını destekleyin.

Evdaki tehlikeli olmayan her eşyayı tanması ve oynaması için bebeğinizin eline verin. Bebeğinizin yanında ıngırak, top, plastik oyuncaklar, bebek, araba ve değişik türde ışıklı-sesli oyuncaklar bulundurun. Ev içindeki mutfak kapları, kitaplar ve diğer eşyalar da oyuncak olarak kullanılabilir. (Bayoğlu .B 2007)

Dil gelişiminde çocuğum çok küçük, nasılsa anlamaz diye sözcüklerinizi ondan esirgemeyin. ocuğunuzla konuşurken ses tonunuzu düşük tutunuz. Bebeğinizi emzirirken, altını değiştirirken ya da parkta gezerken onunla bol bol konuşun. (Öz. İ 1997)

1.6.2.3. Hareket Gelişimi

Bebeğinizin desteksiz oturmayı başarması için fırsat tanımak gereklidir. Kucağınızda oturturken sırtını size yaslamayın. Bebeğinizi gün içinde bazen yüzükoyun yatırın, başını yerden kaldırmaması için karşısında onunla konuşun. Gerekirse göğsünün altına destekleyici yastık benzeri sert eşyalar yerleştirin.

Bebeğinizin kol, bacak, sırt ve karnına yumuşak hareketlerle masaj yapın. Bebeğinizi sırt üstü yatarken el bileklerinden sıkıca kavrayarak kaldırmaya çalışın. Başını toplayarak kaldırmaması için onunla konuşarak dikkatini çekmeye çalışın. (Bayoğlu .B 2007)

1.6.3. 6-12 Ay

1.6.3.1. Kişisel - Sosyal Gelişim

Bebeğiniz eliyle bir eşyayı gösteriyorsa eşyanın adını söyleyerek onu bebeğinizin eline verin. Bebeğinize bay bay yapmayı öğretin. Eve gelen giden herkesle bunu tekrarlayın. Gerekirse elini tutarak destekle bunu yapmayı öğretin. Birlikte cee-ee oyunları oynayın. Bebeğinizle el çırpma oyunları oynayın. Gerekirse ellerinden tutarak destekle yaptırın.

Karşılıklı top yuvarlama ya da araba sürme oyunları oynayın. Bebeğinizin yere attığı veya düşen oyuncaklarını kızmadan ona geri verin. Değişik oyunlarla bebeğinizi güldürün. Siz az yardım ederek bardağı, biberonu ya da kaşık çatalı bebeğinizin eline verin. Güvenlik amacıyla plastik ve yumuşak olanlarını tercih edin.

Bebeğinizi sık sık dışarıya parka götürün. Bebeğinize her zaman ismiyle seslenin. Kovalamaca oyunları bebeğinizi hem sosyal hem de hareket gelişimi açısından destekler. Yaptığı her davranış için olumlu onay verim.” Aferin başardın gibi” Bebeğiniz yürümeye başladıysa “Hayır” dediğinizde durması gerektiğini davranışınızla ve yüz ifadenizle ona öğretin. Bebeğinize müzik dinletin.

Bebeğinizin güvenliği için tüm önlemleri alın. Boynuna ip bağlamayın, keskin ve sivri eşyaları ortada bırakmayın. Bebeğinizi başka bebeklerle bir araya getirin, hepsine oyuncak verin bebeğinizin diğer bebeklere alışmasını sağlayın. (Bayoğlu .B 2007)

1.6.3.2. Zihinsel - Dil Gelişimi

Bebekler sekiz aylık olduklarında her iki elinde de aynı anda nesne tutabilmelidirler. Dokuz aylık bebekler elden ele oyuncak geçirebilmelidirler. Onuncu aydan itibaren bebeğinizin önüne üzüm, bisküvi parçası gibi küçük yiyecekler koyun ve iki parmağı ile alana kadar bekleyin, yutma tehlikesine karşı elinden alın.

Değişik oyuncak ve hayvan seslerini taklit edin. Evdeki fotoğraflara birlikte bakın. Resimlerde kimler olduğu hakkında onunla konuşun. Bebeğinizin oyuncaklarını saklama ve bulma oyunları oynayın, oyuncuğun sesini dinleyerek nerede olduğunu bulmaya çalışın. El göz işbirliğini destekleyici oyunlar bebekler için önemlidir. Simit gibi ortası delik oyuncakları bir çubuğa geçirmeyi deneyin. Bebeğinize tekerlemeler ve şarkılar söyleyin. Bebeğinizle her zaman düzgün cümlelerle konuşun. (Bayoğlu .B 2007)

1.6.3.3. Hareket Gelişimi

Bebeklerin desteksiz oturma becerilerini geliştirmeye gereksinimleri vardır. Uyanık olduğu zamanlarda yerde veya mama sandalyesinde oturtun.

Yedinci aydan itibaren bebeğiniz otururken uzanamayacağı uzaklığa oyuncak koyun almak için çaba göstermesine fırsat verin. Erken dönemde yürüteç kullanımı bebeklerin yürümesini geciktirebilir. 11. aydan itibaren koltuk üzerine oyuncaklar koyun ve tutunup kalkması için onu cesaretlendirin. (Bayoğlu .B 2007)

1.6.4. 1–3 Yaş

1.6.4.1. Kişisel- Sosyal Gelişim

Birlikte tiyatro oyunları oynayın; evde değişik giysiler giyerek gösteri yapmasına izin verin. Telefonla hayali konuşmalar yaparak oyunlar oynayın.

Yemek yerken, oyun oynarken, dışarıda dolaşırken çocuğunuza kavramları öğretin.(Sıcak, soğuk, büyük, küçük gibi) Çocuğunuzla kukla oynatın ve kuklayı düzgün kelimelerle konuşturun. Müzikle dans edin jimnastik yapın. Müzikli oyunlar tekerlemeler öğretin. Çocuğunuza elini yüzünü yıkamayı, kaşık çatal kullanmayı, diş fırçalamayı ve peçete kullanmayı öğretin.

Odasını, yatağını, oyuncaklarını toplamayı öğretin. Çocuğunuza bir buçuk ya da iki yaşından sonra televizyon izletebilirsiniz. Ancak birlikte izlemeniz ve izlerken gördüklerinizi konuşmanız gerekir. İki yaş tuvalet eğitimine başlamak için uygundur. Çocuğunuz çok tepki gösteriyorsa ısrarcı olmayın. . (Bayoğlu .B 2007)

1.6.4.2. Zihinsel - Dil Gelişimi

Oyuncakları ya da eşyaları bir kutunun içine doldurma boşaltma oyunları oynayın. Kutuları üst üste dizerek el becerisinin gelişmesine yardımcı olun. Çocuğunuza vücudunuzun kısımlarını öğretin. Oyuncak bebek veya kendi üzerinizde göstermesini isteyin. Masa başında renkli kalemlerle kâğıda karalama yaptırın. Yaratıcılığı geliştirmek için oyun hamuruyla şekiller yapmasına müsaade edin.

Birlikte kitap okuyun resimleri hakkında konuşun. Hangisi kedi, kuş nerede, ağacı göster gibi sorular sorun. İki yaşından sonra çocuklar kalem daha becerili kullanabilirler. Çocuğunuza kâğıt üzerinde kalemle dik ve yatay çizgi çizmesini öğretin. Çocuğunuza eşyaların altını, üstünü, arkasını ve önünü öğretin. Çocuğunuza renkleri ve sayıları öğretin. Birlikte okuduğunuz kitapların öyküsünü, çocuğunuzdan resimlere bakarak anlatmasını isteyin.

Üç yaşından sonra zihin jimnastiği türü oyunlar çocukların zihinsel becerilerini geliştirir. Resmin aynısını bulma, resimdeki farkları bulma gibi oyunlar oynayın. Çocuğunuzdan kâğıt üzerine sizin çizdiğiniz daire ve artı şekillerini bakarak çizmesini isteyin. Çocuğunuza dokunduğunuz her eşyanın niceliğini öğretin. Pamuk yumuşak, tahta sert gibi, örnekler verin (Bayoğlu .B 2007)

1.6.4.3. Hareket Gelişimi

Çocuğunuza yürümeye başladığında itebileceği ve çekebileceği tekerlekli oyuncaklar alın. Kaçma-kovalamaca türü oyunlar çocuğunuzun vücut dengesini geliştirir. Sallanan at, bisiklet ve babanın sırtında oturma gibi denge oyunları oynayın. Çocuğunuzla top oynayın, topa ayakla vurmasını öğretin. Çocuğunuza sandalye ve koltuk üzerine tırmanıp çıkmasını öğretin. Plastik şişeleri yan yana dizerek uzaktan top atarak şişeleri devirme oyunları oynayın. (Bayoğlu .B 2007)

Çocuğunuza merdiven inip çıkmayı öğretin. Çocuğunuza koşabileceği alanlar yaratın ya da her gün parka götürün. Ev içinde atlama, zıplama ve sıçrama yapmasına izin verin. Salıncağa binme, bisiklet kullanma, kaydırdan kayma ve tırmanma oyunlarına izin verin. Bu dönemde çocuklar büyük kas gruplarına yönelik çift ayak sıçrayabilir, geri geri yürür destekle merdiven iner, duran topa tekme atar, destekle

öne takla atar. Küçük kas gruplarına yönelik ise; ipe dört boncuk dizebilir, kapı kolunu açabilir, beş altı küpten kule yapabilir, kitabın sayfalarını tek tek çevirebilir, kâğıdı ikiye katlar.(Güven N, Bal. S,1993)

1.6.5. 3–6 Yaş

1.6.5.1. Kişisel – Sosyal Gelişim

Çocuğunuzu diğer insanlarla ve yaşlılarıyla iletişim kurabilmesi için parklara ve komşuya götürün. Çocuğunuzu müzik türleriyle ve aletleriyle tanıştırın. Mümkünse bir müzik aleti alın. Çocuğunuzu başka çocuklarla oyun oynaması için sık sık dışarıya çıkarın. Çocuğunuza masa toplama, yatağını düzeltme, ekmek alma gibi basit sorumluluklar verin. 5–6 yaşındaki bir çocuk tüm giysilerini kendisi giyip çıkarabilmelidir.

Çocuğunuzun kendi başına yemeğini yemesi için zaman tanıyın siz yedirmeyin. Düzgün konuşabilmesi için çocuğunuzla konuşurken kelimeleri doğru kullanın. Çocuğunuza zaman zaman günlük olaylarla ilgili sorular sorarak onu düşünmeye yönlendirin. Çocuğunuzu disipline alıştırmak için Televizyon izleme ve uyku saatini siz belirleyin nedenlerini açıklayın. Çocuğunuz duygularını rahatça ifade edebilmelidir. Ağladığı ya da öfkelenildiği zaman sabırlı olun ve nedenini bulmaya çalışın.

Temizlik alışkanlığı kazandırın, siz el yıkayıp diş fırçalarken seyrettirin. Çocuğunuzun bu yaşlarda cinsel kimliğini kazanması önemlidir. Aynı cins ebeveyn ile zaman geçireceği fırsatlar yaratın. Cinsiyetine uygun olmayan davranış ve tutumlardan kaçının. (Bayoğlu .B 2007)

Çocuğun kişisel–sosyal gelişimini desteklerken bilinçli olmamız gerekir. Dışarı çıkacağımız zaman eşiniz bir ayağına farklı bir ayağına farklı çorap giymiyordur. Eşiniz sizin zevkinize uygun giyinmediğinde kucağınıza alıp kavga dövüş kendi zevkinize göre giydirmiyorsunuz. Bu insancıl davranışı çocuğunuza neden yapmıyorsunuz. Çocuk üzerinde sürekli baskı kurarak kendi zevkinize göre giyindirir, çocuğa kendi kıyafetini kendisine seçme fırsatı vermez iseniz, bir başkasının onayı olmadan giyinemeyen birey yetiştirirsiniz.

Kişisel–sosyal gelişimin desteklenmesinin amacı, çocuğumuzun toplumda kendi ayakları üzerinde durarak yaşamını başarılı ve mutlu devam ettirmesi ve kendi çocuklarını da aynı biçimde yetiştirmesi için model oluşturmalıdır. (Öz. İ 1997)

1.6.5.2. Zihinsel-Dil Gelişimi

Çocuğunuza her gün resimli bir kitap okuyun. Resimleri hakkında sorular sorun.

Günlük işlerinizi yaparken çocuğunuza sorular sorarak, ben niçin ütü yapıyorum gibi. Çocuğunuzun düşünmesini sağlamak için, soru sorduğu zaman hemen yanıt vermeyin aynı soruyu ona sorun.

Bir kâğıt üzerine içi boş bir elma, araba ve çiçek gibi resimler çizerek bunları içini taşırmadan boyamasında çocuğunuza yardım edin. Çocuğunuza geometrik şekilleri öğretin ve çizmesini sağlayın. Takmalı çıkmalı Legolarla her gün oyun oynayın. Yumuşak hamurla değişik şekiller yapın. Yaratıcılığı geliştirmek için yırtma yapıştırma resimler oluşturun.

Az parçalı yap-boz türü oyuncaklarla oynamasını sağlayın. Düz bir çizgi çizerek sivri uçlu olmayan makasla kesmesini sağlayın. Evde kutular makaralar pet şişeler ve rulolar gibi malzemeleri atmayın bunları kullanarak yeni oyuncaklar yaratın. Çocuğunuza yaşantınız içindeki büyük-küçük, az-çok, uzun-kısa gibi zıt kavramları öğretin. Büyükten küçüğe, azdan çoğa gibi sıralama kavramları çocuğunuza öğretin. (Bayoğlu .B 2007)

1.6.5.3. Hareket Gelişimi

Çocuğunuzun atlama, zıplama, top oynama, koşma gibi hareketleri rahatça yapabileceği güvenli ortamlar yaratın. Büyük bir odada yer açın ya da oyun bahçeleri ve açık alanları bu oyunlar için kullanın. (Bayoğlu .B 2007)

Altı yaşındaki çocuğunuz dengeli ve zor hareketleri başarabilecek düzeydedir. Yerdeki bir ip üzerinde adımlayarak yürüme, tek ayakla zıplama, küçük topları elleri ile yakalama gibi oyunları oynamasını sağlayın. Bu dönemde çocuklar büyük kas gruplarına yönelik şu hareketleri yapabilirler; tek ayak üzerinde 4–8 sn. durur,

değişik yönlere koşar, 5 cm. yükseklikteki ipin üzerinden atlar, 6 kez geriye sıçrar, sıçrayan topu yakalar, merdiven inip çıkabilir, ip atlar, paten kayar, iki tekerlekli bisiklete biner, barfıkste 10 sn. asılı bekler. Küçük kas gruplarına yönelik ise şu hareketleri yapabilir; resimlerinde ev, adam, ağaç çizebilir. Makasla basit şekilleri kesip yapıştırabilir. Başparmakla diğer parmaklarına dokunur. Bir resmin sınırlarını taşımadan boyar, resim keser, kalem tıraş kullanır, harfleri bakarak çizebilir (Güven N, Bal. S,1993)

1.7. MOTOR GELİŞİMİN ALANLARI

Çocuğun günlük aktivitelerindeki hareket modelleri 2 büyük kategoride toplanırlar.

1. Büyük Kas Hareketleri (Bedeni kullanma)

2. Küçük Kas Hareketleri (Obje kullanma)

Büyük kas hareketleri, başka bir deyişle kaba motor beceriler, geniş kasların kullanımını içerir. Büyük kas hareketleri üç grupta incelenirler.

1. Lokomotor Hareketler; Yürüme, koşma gibi yer değiştirmeyi gerektiren hareketler.

2. Lokomotor Olmayan hareketler; Yer değiştirmeden yapılan dönme, eğilme, salınım gibi hareketler.

3. Denge; Bir yerde belirli bir pozisyonu sürdürme hareketleri.

En önemli lokomotor hareketler emekleme, yürüme, koşma ve atlamadır. Daha sonra yuvarlanma, tırmanma, zıplama ve sekme gelir. Bu hareketlerin her biri çeşitli şekillerde birleştirilerek yeni hareketlerin üretilmesinde kullanılır.

Ayakta dik durumda dönme, eğilme, itme, çekme yer değiştirmeden yapılan geniş kasların kullanımını içeren hareketlerdir. 1 – 1,5 yaşları arasında ortaya çıkan lokomotor olmayan bir hareket becerisidir (Frankenburg ve dodds 1990)

Denge, belirli bir alan içinde bir hareketi sürdürmektir. Denge hareketleri, aynı yerde bir pozisyonu korumayı kapsar. Denge aslında tüm hareketlerde önemli bir faktördür. Çocuk tüm hareketlerinde dengeyi sürdürme, kaybetme ve yeniden kazanma yeteneklerine sahiptir (Gallahue 1982).

Küçük kas hareketleri ise, manipülatif beceri olarak tanımlanan eli ve ayağı kullanma becerilerini ve nesne kontrol becerilerini kapsar. Yazma, daktilo kullanma, piyano çalma, topu havada ya da yerde elle yakalama, raketle, topu sopa ile ya da ayakla kontrol altına alma gibi beceriler manipülatif becerilere ya da nesne kontrolüne örnek gösterilebilir. Merkezden dışa gelişim ilkesine göre, küçük kas hareketlerinin gelişimi büyük kas hareketlerinin gelişimini izlemektedir. Küçük kas hareketleri bir objeyi avuç içi ile kaba bir şekilde tutmadan, baş ve işaret parmağını birleştirerek ince bir şekilde tutma becerisinin kazanılmasına doğru ilerler. (Gesell 1940, Breckenridge ve Vincet 1955).

1.8. GELİŞİMİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Gelişim, çevresel ve kalıtsal etmenler tarafından yaşamın üç döneminde de etkilenebilmektedir. Doğum öncesinde sağlıklı olarak gelişen bebeğin, doğum sürecinde oksijensiz kalma ya da doğum sonrası kaza ve zehirlenmeler sonucu gelişim süreci bozulabilir. Bu bölümde gelişimi etkileyen etmenlerin sınıflandırılmasında Gallahue'nün (1982) ve Eichstaedt ile Lavay'ın (1992) yaklaşımından yararlanılmıştır. Bu etmenler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Motor Gelişimi Etkileyen Faktörler

Doğum Öncesi Etmenler	Doğum Sırası Etmenler	Doğum Sonrası Etmenler
Beslenme, İlaçlar Alkol, Enfeksiyonlar Duygusal Durum,Radyasyon Yaş, Kan Uyuşmazlığı Krozoma ve Gene Bağlı Özürler Kalıtım, Irk	Doğum Travmaları	Bağımlılık Uyarıcı Zenginliği ve Yoksunluğu Çocuk yetiştirme Yöntemleri

1.9. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE BEDEN EĞİTİMİ ÇALIŞMALARININ AMACI VE ÇOCUĞUN GELİŞİMİNE KATKILARI

Anaokullarında en az yer verilen ve aileler tarafından da en az önem gösterilen etkinlik, beden eğitimi etkinlikleridir. Matematik, resim, müzik ve kavram çalışmalarına gösterilen ilgi ne yazık ki bu alana gösterilmemektedir. Anaokullarında gerek içerde gerekse dışarıda uygun mekânın bulunmayışı, anaokulu öğretmenlerinin fiziksel aktivitelere ilgi duymayışı ve beden eğitimi öğretmenin bulunmayışı nedenler arasında sayılabilir. Oysa beden eğitimi programlarının bilinçli bir şekilde planlanıp uygulanmayışı eğitimde büyük bir eksiklik yaratmaktadır. Okulöncesi çocuklarının en belirgin özelliklerinden biri hareketli olmalarıdır. Hareket aynı zamanda, çocuğun gelişmesini etkileyen önemli bir unsurdur. Çocukların hareket gereksinimlerini karşılayacak en uygun etkinlik ise, beden eğitimi programlarıdır. Beden eğitiminin çocuğun gelişimine olan katkıları aşağıda açıklanmaktadır.

1. Çocukta tüm yaşam için fiziksel aktivite alışkanlığı kazandırmak (Ertat 1985)

2. Kas Kuvveti, dayanıklılık, koordinasyon, esneklik ve çeviklik gibi temel beceri unsurlarını geliştirmek(Çolakoğlu 1986).
3. Düzgün duruş alışkanlıkları kazandırmak(Ertat 1985,Çolakoğlu 1986).
4. Temel hareketleri geliştirmek (Gallahue 1982).
5. Küçük ve büyük kasların motor gelişimini desteklemek (Gallahue 1982).
6. Arkadaşlarına ve oyun kurllarına saygı göstermeyi, yenilgiyi ve başarıyı kabullenmeyi öğretmek, hoşgörü ve işbirliği kazandırmak (Ertat 1985, Çolakoğlu 1986).
7. Dikkat etme, düşünceyi bir noktada toplama, problem çözme, yaratıcılık ve hayal gücünü kullanma yeteneğini geliştirmek (Cratty 1973)
8. Saldıranlığın olumlu yönde kanalize edilmesini sağlamak (Gallahue 1982).
9. Olumlu benlik gelişimini desteklemek gerekir. Çocuğun motor işlemleri başarma yeteneği hakkında bilgi sahibi olması ve bu yeteneklerini hissetmesi, benlik kavramının çok önemli bir parçasıdır. Oyun ve hareket etmenin verdiği sevinç, heyecan ve başarı ile bitirme gibi deneyimler çocuğun kendine güveninin gelişmesine yardım eder. Çocuğun bedenini ve gücünü algılaması da benlik algısını etkilemektedir (Gallahue19).

II. BÖLÜM

2.1 PROBLEM

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, problem cümlesi, alt problemler, önemi, varsayımlar ve sınırlılıkların yanı sıra, araştırma ile ilgili tanımlar ele alınmaktadır.

2.2. Problem Durumu

Çocuklar üzerindeki araştırmaları ile tanınan **Jean Piaget** kognitif ve motor gelişimi arttıran bir unsur olarak algısal motor deneyimlerinin gelecekteki önemini vurgulayan kişidir. Piaget'in küçük yaşlardaki potansiyelin daha sonraki davranışının belirleyicisi olarak görülmesine öncülük etmesi, önce Amerika'da sonra diğer ülkelerde erken yaşta yapılan eğitime olan ilginin artmasına neden olmuştur. (Mengütay.S 1999)

Anaokulları, günlük bakım merkezleri ve benzeri organizasyonlar her geçen gün sayısı artan çocukların bakımı ve eğitimi ile ilgilenmektedir. Okul öncesi çocukların bilişsel, duygusal ve motor gelişimi konusundaki programların sorumluluğu son yıllarda tartışma konusu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu programlarda hareket, optimal gelişim için önem taşır. Çocukların etkili ve yeterli bir şekilde hareket etme, yeteneklerini arttırmak, kognitif ve afektif gelişimlerini arttırmak kadar önemlidir.

Büyük motor gelişiminin sağlanması dengeli motor gelişiminin kognitif ve afektif alanlarla ilgili anlamalara sahip olduğunun farkına varılması ile mümkün olabilecektir. Ancak okullarımızda konu ile ilgili eğitimcilerin geliştirilmesinde, motor gelişim konusunda zayıf bilgiler verilmesi, programlara ne çeşit fiziksel aktiviteler alınması ve yürütülmesi konusunda az bilgiler verilmesi, çocukları hareket eğitimi zayıf olarak idare edilen serbest oyunlarla geçiştirilen eğitim sonucunu doğurmuştur.

Serbest oyun aktiviteleri okul programlarının bir parçasını oluşturmasına rağmen açık-kapalı oyun alanlarının temini ve oyun malzemelerinin pahalılıktan dolayı satın alınmasının zor olması, çocuğun hareket gelişiminde yetersiz kalınmasını ortaya koymaktadır. Ancak akıllı rehber rretmenlerle, mantıklı ve düşünceli bir iletişim, dikkatli bir planlama ile çocukların hareket yeteneklerinin gelişimlerini sağlayabiliriz.

Çocuğa okul öncesi dönemde başlangıcında iyi ve doğru alışkanlıkların kazandırılmaya çalışılması çok önemlidir. Bu konuda aileye ve okulöncesi eğitimcilerine büyük görevler düşmektedir. En hızlı gelişme ağı olan okulöncesi dönemde, çocuğa kazandırılacak olan Kişisel - Sosyal, Zihinsel - Dil, İnce ve Kaba Motor gelişim becerileriyle ilgili temel bilgi ve alışkanlıklar onun sağlıklı bir birey olarak yetişmesini sağlayacak ve gelecek yaşamda bağımsız, kendine yeten, topluma uyumlu, olumlu davranışlara sahip bir birey olmasına zemin hazırlayacaktır. Bunun için okulöncesi eğitim programlarının çocuğun gelişimini destekleyecek şekilde hazırlanması, rretmenlerin yetiştirilmesi ve ailelerin bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

2.3. Araştırmanın Amacı

Motor gelişimin Okul ncesi dönemde temel oluşturduğu ve bu dönemde korumacı aile tiplerinin çocuğun motor gelişimi üzerindeki olumsuz etkilerinin olabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle çocuğun yaşamındaki bu kritik dönemde gelişimsel becerilerinin kazanılmasını etkileyeceği düşünülen faktörlerden aile korumacılığı ve okulöncesi Kişisel- Sosyal, Zihinsel-Dil, İnce ve Kaba Motor gelişim düzeyleri bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

2.4. Problem Cümlesi

Okul ncesi eğitimde velilerin korumacı tutumlarının Psikomotor gelişime etkileri ile ilişkili görüşleri ve ğrencilerin Kişisel- Sosyal Gelişim, Zihinsel- Dil Gelişimi, Kaba ve İnce Motor Gelişim düzeylerinin değerlendirilmesi.

2.5. Alt Problemler

1. Okul Öncesi eğitimde ailelerin çocuk üzerindeki korumacılık yaklaşımı çocuğun motor gelişimini ne kadar etkilemektedir.

2. Okul Öncesi eğitime devam eden çocukların Kişisel- Sosyal Gelişim, Zihinsel- Dil Gelişimi, Kaba ve İnce Motor Gelişim düzeylerinin ailelerin tutumları ile karşılaştırılması.

2.6. Araştırmanın Önemi

Çocuk organizmasını erişkinlerden ayıran en önemli özellik, sürekli büyüme ve gelişme süreci içinde olmasıdır. Bu süreci bozan durumlar büyüme ve gelişmeyi yavaşlatır ya da normalden saptırır. Böyle çocuklardaki normalden sapmaların erken saptanması, altta yatan risk faktörlerinin tanınması ve tedavi programına alınması oldukça önemlidir.

Çocuklar bir ailede doğar ve büyür, aile içindeki tutumlar gelişimi olumlu veya olumsuz etkileyebilir. Çocukların gelişimi erken dönemlerde (0-6 yaş) başlar ve fiziksel, mental ve sosyal gelişimini kapsar. Aynı zamanda beslenme, sağlık, zihinsel gelişim ve çocukların sosyal iletişimleri için gerekli tüm girişimleri içermektedir. Duygusal ve toplumsal etkileşimin güçlü, ilişkilerin dengeli sürdüğü aile ortamında, yeterli güven, sevgi ve sevecenlik içinde büyüyen çocuklar, gelişimleri için gerekli deneyimleri elde edebilirler (Özmert, 2003).

Motor gelişimin temelleri 0-6 yaş döneminde gelişmekte ve sporla ilişkili hareketlerin temelini oluşturmaktadır. Bu dönemde korumacı ailelerin çocuğun motor gelişimini ne derecede olumsuz etkiledikleri ele alınacaktır. Bu nedenle motor gelişimin temelini oluşturan bu dönem, ailenin ve Okul Öncesi eğitimin etkisinin araştırılması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca, okul öncesi dönemin insan yaşamındaki önemi göz önünde bulundurularak, sağlıklı kuşakların yetiştirilmesinde rolü olan anne ve babaların her konuda olduğu gibi çocukların Kişisel- Sosyal, Zihinsel-Dil, Kaba ve İnce Motor gelişim becerilerini kazandırmada gereken duyarlılığı göstermesi sağlanmalıdır.

2.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma 2006–2007 öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Kars İli ve İlçelerindeki Okul Öncesi öğrencileri ve öğrenci aileleri ile sınırlıdır.

Sosyal Bilimler alanında yapılan araştırmalarda ele alınan insan faktörlerinden kaynaklanan sınırlılıklar bu araştırma içinde söz konusudur.

Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, “ Mastır Tez Yönetmeliğinin” belirlediği süre ile sınırlıdır. Okul Öncesi çocukların Kişisel- Sosyal gelişim, Zihinsel- Dil Gelişimi, Kaba ve İnce Motor Gelişimi “Denver Gelişimsel Tarama Testi” ve ailelerin korumacı tutumu ile ilgili ölçme aracındaki sorularla sınırlıdır.

2.8. Varsayımlar

Bu araştırmaya katılan Okul Öncesi öğrencilerine, güvenilirliği ve geçerliği kanıtlanmış “ Denver Gelişimsel Tarama Testi” uygulanacaktır. Örneklemeye alınan öğrencilerin evreni temsil edecek sayıda yeterli olduğu varsayılmıştır.

Bu araştırmaya katılan ailelerin ölçme aracına verdikleri cevapların doğru ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

Ailelerin ankette bulunan bazı sorulara vermiş oldukları cevapların karşılaştırılması suretiyle geçerlik ve güvenilirlik derecesi yoklanmıştır.

2.9. Tanımlar

Okul Öncesi Eğitim: Çocukların yaşamın ilk 6 yılı içerisinde aile dışında, destek, koruma ve eğitim olanaklarının sunulmasıdır.

Kaba Motor: Büyük kas gruplarına yönelik hareketlerdir.(Koşma, Yürüme, Atlama, Sıçrama vb.)

İnce Motor: Küçük kas gruplarına yönelik hareketlerdir. (Atma, Tutma, Kalem Kullanma vb.)

Motor Gelişim: İçten ve dıştan gelen süreçlerin etkileşiminin bir sonucu olarak motor (hareket) davranışta meydana gelen değişimlerdir.(Gallahue 1982)

Spor: Belirli bir ölçüde güç ve beceri gerektiren yarışmalı ve eğlenceli etkinlikler olarak tanımlanır. (Britanica Ansiklopedisi)

Korumacı Aile: Düşer diye çocuğu kucığından indirmeyen, merdiven çıkarmayan, bahçeye tek başına çıkmasına izin vermeyen ve benzeri tutumlar gösteren aile tipleri.

III. BÖLÜM

3. METODOLOJİ

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, evreni, örnekleme, araştırmada kullanılacak veri toplama araçları ile ilgili açıklamalar yer almıştır.

3.1 Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada Denver II Gelişimsel Tarama Testi 0–6 yaş arasındaki, görünürde sağlıklı olan çocuklara uygulanmak üzere düzenlenmiştir. Çocuğun yaşına uygun bir takım becerilerini değerlendiren bu test, belirti vermeyen gelişimsel sorunları taramada, kuşkulu durumları nesnel bir ölçütü doğrulamada ve gelişimsel açıdan risk altındaki çocukları izlemede değerlidir.

Denver II bir zekâ testi değildir. Gelecekteki zihinsel ve uyumsal yeteneği tahmin etmede kullanılmaz. Bunun yerine, çocuğun bir takım işlevlerdeki becerilerini yaşlıları ile karşılaştırır. Öğrenme güçlüğü, konuşma bozukluğu, duygusal bozukluk gibi tanılar vermek üzere yapılmamıştır ve hiçbir zaman fizik muayene ve ya tanısız değerlendirme yerine kullanılmamalıdır.

Denver II, aşağıdaki gelişimsel alanları taramak üzere test formu üzerinde dört bölümde toplanmış maddeden oluşmaktadır (Denver, 1990).

1. Kişisel-Sosyal: İnsanlarla anlaşma, kendi bireysel gereksinimlerini karşılayabilme.

2. İnce motor- uyumsal: El-göz koordinasyonu, küçük cisimleri kullanabilme, problem çözme vb.

3. Dil: İşitme, anlama ve dili kullanma.

4. Kaba motor: Oturma, yürüme, zıplama ve genel olarak büyük kasların hareketi

Denver II'nin seçilme nedenleri

1. Güvenir ve Geçerliliği bilinen bir tarama testi oluğu
2. ğrenilme ve uygulanmasının kolaylığı
3. Testin 5–15 dakika gibi kısa sürede verilebilmesi
4. DGTT'nin daha önce Türk toplumuna uyarlanmış ve standardize edilmiğ oluğu.

Ayrıca Okul ncesi eğitimde ailelerin ocuk üzerindeki korumacılık yaklağımı çocuğun motor geliğimini ne kadar etkilemektedir ile ilgili anket uygulaması arağtırmanın temel teknikleri olmuğu. Ailelerin korumacılık durumu iki gruba ayrılarak değerlendirilmiğtir. Bu gruplar % 0–50 arası 1. grup, %51–100 arası 2. grup olarak değerlendirilmiğtir.

3.2. Evren ve rneklem

Bu arağtırmanın evrenini Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Kars İli ve İlçelerinde bulunan Okul ncesi eğitim veren anaokulu ve ana sınıflarındaki öğrenciler ile aileleri (anne-baba) oluğu. rmuğu.

Arağtırmanın rneklemini; Kars İli ve İlçelerinde bulunan okulöncesi eğitim veren anaokulları arasından tesadf örneklem yolu ile seçilen 5 okuldaki okul öncesi öğrencileri ve aileleri (anne-baba) oluğu. rmuğtur.

Örneklemi oluğu. ran ailelerin mesleklerine, öğrenim durumlarına ve aile bireylerinin kaç kiğiden oluğu. uğuna göre dağılımları ve yüzdeleri ağu. ıdaki tablolarda sırasıyla verilmiğtir.

Tablo 2. Araştırma Kapsamına Alınan Babaların Mesleğine Göre Dağılımı

BABANIN MESLEĞİ	F	%
Serbest	7	17.5
Memur	6	15.0
Polis	7	17.5
Subay	7	17.5
Öğretmen	5	12.5
Öğretim Üyesi	6	15.0
Savcı	2	5.0
TOPLAM	40	100.0

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırma kapsamına alınan ailelerin % 17,5’i serbest, %15’i memur, % 17,5’i polis, % 17,5’i subay, %12,5’i öğretmen, % 15’i öğretim üyesi ve % 5’i savcıdır. Araştırmaya 40 veli (Baba) dahil edilmiştir. Araştırmaya katılan babaların büyük bir kısmı eğitim durumu yüksek bireylerden oluşmaktadır.

Tablo 3. Araştırma Kapsamına Alınan Annelerin Mesleğine Göre Dağılımı

ANNENİN MESLEĞİ	F	%
Ev Hanımı	18	45.0
Memur	8	20.0
Öğretmen	10	25.0
Öğretim Üyesi	2	5.0
Hakim	2	5.0
TOPLAM	40	100.0

Yukarıda ki tabloda annelerin % 45’i ev hanımı, % 20’si memur, % 25’i öğretmen, % 5’i öğretim üyesi ve % 5’i de hakimdir. Araştırmaya 40 veli (Anne) dahil edilmiştir. Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan annelerin büyük bir çoğunluğu ev hanımıdır.

Tablo 4. Araştırma Kapsamına Alınan Aile Bireylerinin Kaç Kişiden Oluştuğuna Göre Dağılımı

	AİLE SAYISI	F	%
1	3 Kişi	14	35.0
2	4 Kişi	17	42.5
3	5 Kişi	7	17.5
4	6 Kişi	1	2.5
5	7 Kişi	1	2.5
	TOPLAM	40	100.0

Tablo 4’de araştırmaya katılan ailelerin % 35’i üç kişi, % 42,5’i dört kişi, %17,5’i beş kişi, % 2,5’i altı kişi ve % 2,5’i de yedi kişiden oluşmuştur. Ailelerin büyük bir çoğunluğu dört veya üç kişiden oluşan çekirdek aileden oluşmaktadır.

Tablo 5. Araştırma Kapsamına Alınan Ailelerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

ÖĞRENİM DURUMU	Baba		Anne	
	F	%	F	%
Okur Yazar Değil	-	-	-	-
İlkokul	4	10	8	20
Ortaokul	1	2.5	4	10
Lise	8	20	7	17.5
Üniversite	27	67.5	21	52.5
TOPLAM	40	100.0	40	100.0

Yukarda ki tabloda görüldüğü gibi okuryazar olamayan aile yoktur. İlkokul mezunu baba % 10, anne ise % 20’dir. Ortaokul mezunu baba % 2,5 iken bu oran annelerde %10 dur. Lise mezunu baba % 20, anne ise %17,5’tir. Üniversite mezunu baba % 67,5, anne ise % 52,5 tir. Araştırmaya katılan anne – babaların büyük bir kısmı eğitim seviyesi yüksek bireylerden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak ailelerde anket yöntemi kullanılırken, öğrencilerde ise güvenilirlik ve geçerliği kanıtlanmış “ Denver Gelişimsel Tarama Testi” uygulanmıştır. Ailelerin görüşlerinin alınmasına yönelik olarak hazırlanan veri toplama aracının geliştirilmesinde öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Ayrıca ankette yer alan soruların anlaşılabilirliğini sağlamak için bir ön çalışma yapılmıştır. Pilot uygulama sonucunda anketteki soruların bazıları yeniden biçimlendirilerek bu sorular üzerinde gerekli düzeltmeler yapılarak ankete son şekli verilmiştir.

3.4. Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi

Toplanan anket formlarındaki cevaplar kodlanarak verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS paket programı ile yapılmıştır. Örneklem alınan ve anket uygulanan aileler ve Denver testi uygulanan okul öncesi öğrencilerinin frekans dağılımları ve yüzdeleri tablolar içerisinde verilmiştir.

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR

Bu bölümde alt problemlerle ilgili olarak toplanan verilerin analizi yapılarak sonuçlar tablolar halinde sunulmuştur.

Bu bölümdeki bulgular aşağıdaki alt başlıklara göre düzenlenmiştir.

1. Okul Öncesi eğitimde ailelerin çocuk üzerindeki korumacılık yaklaşımı çocuğun motor gelişimini etkileyip etkilemediğine ilişkin bulgular

2. Okul Öncesi eğitime devam eden çocukların Kişisel- Sosyal gelişim, Zihinsel- Dil Gelişimi, Kaba ve İnce Motor Gelişim düzeylerinin ailelerin korumacı tutumları ile karşılaştırılmasına ilişkin bulgular.

A. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE AİLELERİN ÇOCUK ÜZERİNDEKİ KORUMACILIK YAKLAŞIMININ ÇOCUĞUN MOTOR GELİŞİMİNİ ETKİLEYİP ETKİLEMEDİĞİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 6. Ailenin Çocuk Doğduğunda Kundak Sargısı Yapıp Yapmamasına İlişkin Frekans ve Yüzdeler Değerler Tablosu

		F	%
1	Evet	15	37.5
2	Hayır	25	62.5
	TOPLAM	40	100.0

Ailelere çocuğunuz doğduğunda kundak sargısı yapıp yapmadıklarına ilişkin sorulara verilen cevaplar için tablo 6'ya bakıldığında % 37,5'i evet derken % 62,5'i ise hayır yönünde görüş belirtmişlerdir. Kundak sargısı yapan anne babalardan ikisinin de üniversite mezunu olma durumları % 13,3'tür. Kundak sargısı yapan annelerin % 40'ı ilkokul mezunu, % 6,6'sı ortaokul, % 26,7'si lise, % 26,7'si de üniversite mezunudur. Kundak sargısı yapan anne-babanın çocuklarında İnce Motor, Dil ve Kaba Motor gelişim alanlarında az da olsa bir zayıflık tespit edilmiştir.

Tablo 7. Ailenin Çocuk Doğduğunda Kaç Ay Kundak Sargısı Yapmasına İlişkin Frekans ve Yüzdeler Değerler Tablosu

		F	%
1	1 Ay	5	33.4
2	2 Ay	5	33.4
3	3 Ay	4	26.6
4	4 Ay	-	-
5	5 Ay	1	6.6
	TOPLAM	15	100.0

Çocuk doğduğunda kundak sargısı yaptım diyen ailelerin kaç ay kundak sargısı yaptınız diye sorulan soruya verdikleri cevaplara baktığımızda ailelerin % 33,4'ü 1 ay, % 33,4'ü 2 ay, % 26,6'sı 3 ay ve % 6,6'sı ise 5 ay yaptıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Uzun süreli yapılan kundak sargısı motor gelişim üzerinde olumsuz etki yaratacaktır.

Tablo 8. Çocuğun Yürümeye Kaç Aylık İken Başladığına İlişkin Frekans ve Yüzdeler Değerler Tablosu

		F	%
1	9 Ay	3	7.5
2	10 Ay	4	10.0
3	11 Ay	3	7.5
4	12 Ay	14	35.0
5	13 Ay	12	30.0
6	14 Ay	2	5.0
7	15 Ay	1	2.5
8	24 Ay	1	2.5
	TOPLAM	40	100.0

Yukarda ki tabloda görüldüğü gibi çocuğunuz yürümeye kaç aylık iken başladığına ilişkin soruya ailelerin % 7,5' 9 ay, % 10'u 10 ay, % 7,5'i 11 ay, % 35'i 12 ay, % 30'u 13 ay, % 5'i 14 ay, % 2,5' 15 ay ve % 2,5' ise 24 ay gibi uzun bir sürede yürüdüğünü ifade etmişlerdir.

Tablo 9. Çocuğunuz Sık Sık Hasta Oluyor mu? Sorusuna İlişkin Frekans ve Yüzelik Değerler Tablosu

		F	%
1	Evet	18	45
2	Hayır	22	55
	TOPLAM	40	100.0

Ailelere çocuğunuz sık sık hasta oluyor mu? Sorusuna verilen cevapları yansıtan tablo 9'daki bulgular ele alındığında araştırmaya katılan ailelerin % 45' evet diye ifade ederken % 55'i ise hayır diye görüş belirtmişlerdir

Tablo 10. Çocuğunuz Uzun Süre Bir Hastalık Geçirdi mi Sorusuna İlişkin Frekans ve Yüzelik Değer Tablosu

		F	%
1	Evet	5	12.5
2	Hayır	35	87.5
	TOPLAM	40	100.0

Çocuğunuz uzun süre bir hastalık geçirdi mi? sorusuna verilen cevapları yansıtan yukarıda ki tablo incelendiğinde velilerin %12,5'i evet şeklinde ifade ederken % 87,5'i ise hayır yönünde görüş belirtmişlerdir. . Uzun süren hastalıkların çocuğunuz gelişimini olumsuz etkilediği bilinmektedir.

Tablo 11. Çocuğunuz Her Hangi Bir Ameliyat Oldu mu Sorusuna İlişkin Frekans ve Yüzelik Değer Tablosu

		F	%
1	Evet	5	12.5
2	Hayır	35	87.5
	TOPLAM	40	100.0

Yukarıdaki tablo incelendiğinde çocuğunuz "her hangi bir ameliyat oldu mu?" Sorusuna ailelerin %12,5'i evet yönünde görüş belirtirlerken, %87,5i ise hayır diye ifade etmişlerdir.

Tablo 12. Çocuğunuzun Emeklemeye Başladığı Döneme Kadarki Süreyle İlgili Frekans ve Yüzdeler Tablosu

SIRA NO	SORULAR	Her zaman		Genellikle		Ara sıra		Nadiren		Hiç		TOPLAM	
		F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
1	Anne mutfakta çalışıyorsa, çocuğu baba kucağında tutar	3	7.5	9	22.5	19	47.5	7	17.5	2	5	40	100.0
2	Çocuk ağlasa da ağlamasa da bizim kucağımızda tutarız	2	5.0	7	17.5	8	20.0	16	40.0	7	17.5	40	100.0
3	Ağlamıyorsa kucağımıza almıyoruz	1	2.5	1 2	30.0	8	20.0	11	27.5	8	20.0	40	100.0
4	Genellikle bizimle beraber yaşayan yakınımız kucağında tutar	-	-	3	7.5	8	20.0	8	20.0	21	52.5	40	100.0

Yukarıda ki tablo incelendiğinde çocuğunuz emeklemeye başladığı döneme kadar ki süreyle ilişkili sorulara ailelerin verdiği cevaplara bakıldığında;

Anne mutfakta çalışıyorsa, çocuğu baba kucağında tutar? Sorusuna ailelerin % 7,5'i Her Zaman, % 22,5'i Genellikle, % 47,5'i Ara sıra, % 17,5'i Nadiren % 5'i ise hiç şeklinde görüş ifade etmişlerdir.

Çocuk ağlasa da ağlamasa da bizim kucağımızda tutarız sorusuna ailelerin % 5'i Her zaman, % 17,5'i Genellikle, % 20'si Ara sıra, % 40'ı Nadiren ve % 17,5'i ise Hiç şeklinde ifade etmişlerdir.

Ağlamıyorsa kucağımıza almıyoruz şeklindeki soruya verilen cevapları incelediğimizde ailelerin % 2,5'i Her zaman, % 30'u Genellikle, % 20'si Ara sıra, % 27,5'i Nadiren ve % 20'si ise Hiçbir şekilde kucağımıza almıyoruz şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Genellikle bizimle beraber yaşayan bir yakınımız kucağında tutar şeklindeki soruya ailelerin % 7,5'i Genellikle, % 20'si Ara sıra, % 20'si Nadiren ve % 52,5'i ise Hiçbir şekilde kucağımıza almıyoruz yönünde görüş ifade etmişlerdir.

Tablo 13. Çocuğunuzun Emeklemeye Başladığındaki Süreyle İlgili Frekans ve Yüzdeler Değerler Tablosu

S. NO	SORULAR	Her zaman		Genellikle		Ara sıra		Nadiren		Hiç		TOPLAM	
		F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
1	Çocuğunuz emeklemeye başlayınca evdeki eşyaları yeniden düzenlediniz mi?	5	12.5	10	25	2	5	5	12.5	18	45	40	100.0
2	Bir şeyleri kırmasın diye genellikle kucağımıza aldık	2	5	-	-	4	10	11	27.5	23	57.5	40	100.0
3	Düşüp zarar görmesin diye genellikle kucağımıza aldık	2	5	4	10	12	30	8	20	14	35	40	100.0
4	Genellikle ortalarda emekledi, ağlayınca kucağımıza aldık	3	7.5	12	30	10	25	8	20	7	17.5	40	100.0
5	Ağlaya ağlaya düşse kalka büyür diye fazla önemsemedik	1	2.5	8	20	8	20	11	27.5	12	30	40	100.0
6	Çocuk ev içerisinde özgür olmalıdır	14	35	17	42.5	6	15	3	7.5	-	-	40	100.0

Yukarıdaki tabloyu incelediğimizde çocuğunuz emeklemeye başlayınca eşyaları yeniden düzenlediniz mi? Sorusuna araştırmaya katılan ailelerin % 12,5'i Her zaman, % 25'i Genellikle, % 5'i Ara sıra, % 12,5'i Nadiren ve % 45 gibi büyük çoğunluğu ise Hiç şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Bir şeyleri kırmasın diye genellikle kucağımıza aldık gibi sorulara araştırmaya katılan ailelerin % 5'i Her zaman, % 10'u Ara sıra, %27,5'i Nadiren ve % 57,5'i ise Hiç şeklinde ifade etmişlerdir.

Düşüp zarar görmesin diye genellikle kucağımıza aldık sorusuna ailelerin % 5'i Her zaman, % 10'u Genellikle, % 30'u Ara sıra, % 20'si Nadiren ve % 35'i ise Hiç şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Genellikle ortalarda emekledi ağlayınca kucağımıza aldık gibi sorulara araştırmaya katılan ailelerin % 7,5'i Her zaman, % 30'u Genellikle, % 25'i Ara sıra, % 20'si Nadiren ve % 17,5'i ise Hiç şeklinde ifade etmişlerdir.

Ađlaya ađlaya dűşe kalka bűyűr diye fazla ۆnemsemedik Őeklindeki soruya ailelerin % 2,5' Her zaman, % 20'si Genellikle, % 20'si Ara sıra, % 27,5'i Nadiren ve % 30'u ise Hiç diye gۆrűŐ belirtmiŐlerdir.

Çocuk ev içerisinde ۆzgűr olmalıdır Őeklindeki soruya araŐtırmaya katılan ailelerin % 35'i Her zaman, % 42,5'i Genellikle, % 15'i Ara sıra ve % 7,5'i ise Nadiren Őeklinde ifade etmiŐlerdir.

Tablo 14. Çocuğunuzun Yürümeye Başladığındaki Süreyle İlgili Frekans ve Yüzdeler Değerler Tablosu

S.NO	SORULAR	Her zaman		Genellikle		Ara sıra		Nadiren		Hiç		TOPLAM	
		F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
1	Düşmesin diye kontrol altında tutarız	12	30	22	55	2	5	2	5	2	5	40	100.0
2	Düştüğünde hemen yardım ederiz	10	25	14	35	12	30	2	5	2	5	40	100.0
3	Düşmenin ciddiyetine göre yardım ederiz	8	20	26	65	4	10	-	-	2	5	40	100.0
4	Düşse kalka büyür diye önemsemeyiz	-	-	6	15	8	20	15	37.5	11	27.5	40	100.0
5	Çocuğunuz yeni yürümeye başladığında merdiven inip çıkarken; hep kucağımızda indirip çıkardık	9	22.5	7	17.5	15	37.5	5	12.5	4	10	40	100.0
6	İnip çıkmasına yardım ettik	14	35	16	40	5	12.5	4	10	1	2.5	40	100.0
7	Çocuğunuz dışarıya oynamaya gönderiyor musunuz?	3	7.5	16	40	8	20	9	22.5	4	10	40	100.0
8	Anne Baba kontrolünde dışarı da oynar	12	30	19	47.5	8	20	1	2.5	-	-	40	100.0
9	Abla - abi veya bir büyüğünün kontrolünde dışarıda oynar	17	17.5	8	20	13	32.5	4	10	8	20	40	100.0
10	Çocuğunuz tek başına bakkala gönderiyor musunuz?	1	2.5	2	5	10	25	6	15	21	52.5	40	100.0
11	Çocuğunuz tek başına anaokuluna gidip geliyor mu?	3	7.5	1	2.5	-	-	3	7.5	33	82.5	40	100.0
12	Çocuğunuz odasını düzenleyip, oyuncaklarını topluyor mu?	7	17.5	9	22.5	18	45	5	12.5	1	2.5	40	100.0
13	Çocuğunuzun evdeki oynama şekline sınır koyuyor musunuz?	2	5	10	25	9	22.5	13	32.5	6	15	40	100.0
14	Oynarken eşyaları dağıtmasına izin veriyor musunuz?	10	25	10	25	11	27.5	5	12.5	4	10	40	100.0

S.NO	SORULAR	Her zaman		Genellikle		Ara sıra		Nadiren		Hiç		TOPLAM	
		F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
15	Oynarken kendilerinin düzenlemeleri koşuluyla eşyaları dağıtmalarına izin veriyorum	12	30	14	35	10	25	2	5	2	5	40	100.0
16	Anne Baba çocukla oyun oynuyor mu?	8	20	14	35	13	32.5	5	12.5	-	-	40	100.0

Yukarda ki tabloda görüldüğü gibi çocuğun yürümeye başlaması ile ilişkili sorularda, çocuğunuzu düşmesin diye kontrol altında tutar mısınız? Sorusuna ailelerin % 30'u Her zaman, % 55'i Genellikle, % 5'i Ara sıra, % 5'i Nadiren ve % 5'i ise Hiç şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Düştüğünde hemen yardım eder misiniz? Şeklindeki sorulara araştırmaya katılan ailelerin % 25'i Her zaman, % 35'i Genellikle, % 30'u Ara sıra, % 5'i Nadiren ve % 5'i ise Hiç şeklinde ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan ailelerin düşmenin ciddiyetine göre yardım ederiz şeklindeki soruya % 20'si Her zaman, % 65'i Genellikle, % 10'u Ara sıra ve % 5'i ise Hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Yukarda ki tablo incelendiğinde çocuklar düşse kalka büyür önemsemeyiz diyen ailelerin % 15'i Genellikle, % 20'si Ara sıra, % 37,5'i Nadiren ve % 27,5'i ise Hiç şeklinde ifade etmişlerdir.

Çocuğunuz yeni yürümeye başladığında merdiven inip çıkarken hep kucacağınızda mı indirip çıkarırdınız? Sorusuna cevap veren ailelerin % 22,5'i Her zaman, % 17,5'i Genellikle, % 37,5'i Ara sıra, % 12,5'i Nadiren ve % 10'u ise Hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Merdivenlerden inip çıkmasına yardım ettik diyen ailelerin % 35'i Her zaman, % 40'ı Genellikle, % 12,5'i Ara sıra, % 10'u Nadiren ve % 2,5'i ise Hiç şeklinde ifade etmişlerdir.

Çocuğunuzu dışarıya oynamaya gönderiyor musunuz? Sorusuna ailelerin % 7,5'i Her zaman, % 40'ı Genellikle, % 20'si Ara sıra, % 22,5'i Nadiren ve % 10'u Hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Yukarda ki tabloda görüldüğü gibi çocuklar anne- baba kontrolünde dışarıda oynar mı? Sorusuna ailelerin % 30'u Her zaman, % 47,5 gibi büyük bir çoğunluğu Genellikle, % 20'si Ara sıra, % 2,5'i Nadiren ve % 10'u ise Hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Çocuklarınız abla- abi gibi büyüklerin kontrolünde dışarıda oynar mı? Sorusuna ailelerin % 17,5'i Her zaman, % 20'si Genellikle, % 32,5'i Ara sıra, % 10'u Nadiren ve % 20'si Hiç şeklinde ifade etmişlerdir.

Çocuklarınızı tek başına bakkala gönderiyor musunuz? Sorusuna araştırmaya katılan velilerin %2,5 gibi küçük bir kısmı Her zaman şeklinde ifade ederken, % 5'i Genellikle, % 25'i Ara sıra, % 15'i Nadiren ve % 52,5 gibi büyük bir çoğunluğu ise hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Çocuğunuz tek başına anaokuluna gidip gelebiliyor mu? Sorusuna ailelerin % 7,5'i Her zaman, % 2,5'i Genellikle, % 7,5'i Nadiren diye ifade ederken, ancak % 82,5 gibi büyük bir kısmı ise Hiç şeklinde ifade etmişlerdir.

Çocuğunuz odasını düzenleyip topluya biliyor mu? Sorusuna ailelerin %17,5'i Her zaman, %22,5'i Genellikle, % 45'i Ara sıra, % 12,5'i Nadiren ve %2,5'i ise Hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Çocuğunuzun evdeki oynama şekline sınır koyuyor musunuz? Sorusuna araştırmaya katılan ailelerin % 5'i Her zaman, % 25'i Genellikle, % 22,5'i Ara sıra, % 32,5'i Nadiren ve % 15'i Hiç şeklinde ifade etmişlerdir.

Çocuğunuz oynarken eşyaları dağıtmasına izin veriyor musunuz? Sorusuna ailelerin % 25'i Her zaman, %25'i Genellikle, %27,5'i ise Ara sıra şeklinde ifade ederken, % 12,5'i Nadiren ve %10'u ise Hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Çocuğunuz oynarken kendilerinin düzeltmeleri koşulu ile eşyaları dağıtmalarına izin veriyor musunuz? Sorusuna ailelerin % 30'u Her zaman, % 35'i Genellikle, % 25'i Ara sıra, % 5'i Nadiren ve % 5'i Hiç şeklinde ifade etmişlerdir.

Anne ve Baba olarak çocuğunuzla oyun oynuyor musunuz? Şeklindeki soruya ailelerin % 20'si Her zaman, % 35'i Genellikle, % 32,5'i Ara sıra ve % 12,5'i ise Nadiren şeklinde görüş bildirmişlerdir.

B. OKUL ÖNCESİ EĞİTİME DEVAM EDEN ÇOCUKLARIN KİŞİSEL-SOSYAL GELİŞİM, ZİHİNSEL- DİL GELİŞİMİ, KABA VE İNCE MOTOR GELİŞİM DÜZEYLERİNİN AİLELERİN TUTUMLARI İLE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 15. Çocukların Kişisel –Sosyal, Zihinsel- Dil, Kaba ve İnce Motor Gelişim Düzeylerinin Denver Gelişimsel Tarama Testi ile Belirlenmesine İlişkin Frekans ve Yüzdeler Değerler Tablosu

SIRA NO	VELİ		ÖĞRENCİ		
	Korunacılık Durumu %	Kişisel Sosyal %	İnce Motor %	Dil Gelişimi %	Kaba Motor %
1	50	100	100	100	100
2	72	60	100	88	66
3	38	66	90	100	80
4	33	57	100	92	100
5	27	85	100	83	70
6	38	60	80	81	91
7	55	33	50	77	60
8	33	71	89	50	100
9	27	75	87	86	87
10	44	66	100	33	66
11	38	75	87	69	75
12	33	100	100	100	87
13	27	100	100	100	100
14	33	100	100	60	89
15	61	75	100	100	100
16	44	100	100	100	100
17	66	100	70	100	83
18	33	87	55	53	75

SIRA NO	VELİ		ÖĞRENCİ		
	Korumacılık Durumu %	Kişisel Sosyal %	İnce Motor %	Dil Gelişimi %	Kaba Motor %
19	44	50	50	100	50
20	44	87	100	92	80
21	38	86	44	72	70
22	55	87	78	53	100
23	72	43	89	73	50
24	50	100	80	100	66
25	61	100	100	78	92
26	38	100	100	100	100
27	44	20	55	100	77
28	38	60	90	73	42
29	38	100	100	100	100
30	38	100	100	78	92
31	33	100	100	100	83
32	33	80	100	11	92
33	50	80	86	89	75
34	50	100	100	100	78
35	38	100	100	75	100
36	11	100	80	80	70
37	44	100	90	91	75
38	16	20	100	100	92
39	50	100	100	87	100
40	55	80	90	85	85

Tablo 15 incelendiğinde ailelerin % 82,5'i % 50 ve daha az bir korumacı tutum sergilerken, % 17,5'i ise % 50 ve daha yukarı korumacılık tutumu sergilemişlerdir. Aynı zamanda % 0–50 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin çocuklarının kişisel- sosyal gelişim düzeyleri % 82 iken, % 51–100 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin kişisel- sosyal gelişim düzeyi ise %72,2 olarak tespit edilmiştir.

Diğer taraftan, % 0–50 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin çocuklarının ince motor gelişim düzeyleri % 92,5 olarak tespit edilir iken, % 51–100 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin ince motor gelişim düzeyleri ise % 84,6 olarak bulunmuştur.

Aynı zamanda, % 0-50 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin çocuklarının Dil gelişim düzeyleri % 82 olarak tespit edilir iken, % 51-100 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin Dil gelişim düzeyleri ise % 81,7 olarak saptanmıştır.

Bununla birlikte, % 0-50 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin çocuklarının kaba motor gelişim düzeyleri % 83,4 iken,, % 51-100 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin kaba motor gelişim düzeyleri ise % 79,5 olarak tespit edilmiştir.

V. BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Psikomotor gelişim; bireyin, doğum öncesi dönemden başlayarak yaşam boyu süren harekete ilişkin davranışlarda meydana gelen değişimleri inceler. Bu süreci anlayabilmek, öncelikle onu etkileyen faktörleri bilmek, ilkeleri kavramak ve gelişimin diğer boyutları ile etkileşimini görmekle olasıdır.

Çocuk gelişimini destekleyen programlar içinde yer alan çocukların zekâ düzeylerinin daha yüksek olduğu, pratik düşünme, el- göz koordinasyonu, duyma ve konuşmaların geliştiği ve okula başlarken daha çok okumaya hazır oldukları görülmektedir. Bu çocuklar da sınıf tekrarlama, okulu bırakma daha az görülmekte ve okuldaki başarıları daha yüksek olmaktadır (Özmert, 2003).

Duygusal ilişkilerin dengeli sürdüğü aile ortamında çocuklar dengeli gelişebilirler. Bu tür aile ortamlarında, aile üyelerinin kendilerine düşen sorumlulukları bilmesi, çocuğa bağımsızlık yolunda yeterli fırsatları sunması, onun sağlam bir kişilik yapısına sahip olmasının yanı sıra yaşamını devam ettirmesinde önemli olan bazı temel alışkanlıkları kazanmasını da sağlayacaktır.

Bu nedenle, çocuğun yaşamındaki bu kritik dönemde gelişimsel becerilerinin kazanılmasını etkileyeceği düşünülen faktörlerden aile korumacılığı ve okulöncesi Kişisel- Sosyal, Zihinsel-Dil, İnce ve Kaba motor gelişim düzeylerinden yola çıkılarak gerçekleştirilmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

5.1. Sonuçlar

Okul Öncesi eğitimde ailelerin çocuk üzerindeki korumacılık yaklaşımı çocuğun motor gelişimini etkileyip etkilemediğine ilişkin sonuçlar:

Okul öncesi eğitim öncelikle ailede başlamaktadır. Çocuğun kişilik gelişimi yönünden istenilen noktaya ulaşması, etkileşim içinde olduğu farklı çevrelerin bu gelişime katkı derecesi ile yakından bağlantılıdır. Bu nedenle çocuğun yakın çevresi olan ailenin, erken yaşlardan itibaren çocuğun gelişimini ne denli destekleyebildiği ve onun ihtiyaçlarına ne denli yanıt verebildiği önemlidir (İşmen ve Yıldız, 1996).

Ailelere çocuğunuz doğduğunda kundak sargısı yapıp yapmadıklarına ilişkin sorulan soruya verilen cevaplar için tablo 6'ya bakıldığında % 37,5'i evet derken % 62,5'i ise hayır yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu anlamda evet diyen velilerin çocuklarının ince ve kaba motor gelişimlerine baktığımızda, hayır diyenlere göre daha yavaş gelişim gösterdiği söylenebilir. Bu durum tamamen velilerin çocuk gelişimi konusunu yeterli bilgi birikimine sahip olmadıklarının göstergesidir.

Çocuk doğduğunda kundak sargısı yaptım diyen ailelerin kaç ay kundak sargısı yaptınız diye sorulan soruya verdikleri cevaplara baktığımızda ise ailelerin % 33,4'ü 1 ay, % 33,4'ü 2 ay, % 26,6'sı 3 ay ve % 6,6'sı ise 5 ay yaptıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Uzun süreli kundak sargısının çocuğun ince ve kaba motor gelişimini olumsuz etkilediği bilinen bir gerçektir. Tablo 7'ye baktığımızda 5 ay gibi uzun süre kundak sargısı yapan velilerin, yapmayanların çocuklarında göre Denver Gelişimsel Tarama Testine göre motor gelişim geriliği olduğu tespit edilmiştir. Ancak gelişim bozukluğunun ciddi boyutlarda olmadığı saptanmıştır.

En hızlı gelişme çağı olan okulöncesi dönemde, çocuğa kazandırılacak olan Kişisel –Sosyal, Dil, İnce ve Kaba motor gelişim becerileriyle ilgili temel bilgi ve alışkanlıklar onun sağlıklı bir birey olarak yetişmesini sağlayacak ve gelecek yaşamda bağımsız, kendine yeten, topluma uyumlu, olumlu davranışlara sahip bir birey olmasına zemin hazırlayacaktır. Tablo 8'de görüldüğu gibi çocuğunuz yürümeye kaç aylık iken başladığına ilişkin soruya ailelerin % 7,5' 9 ay, % 10'u 10 ay, % 7,5'i 11 ay, % 35'i 12 ay, % 30'u 13 ay, % 5'i 14 ay, % 2,5' 15 ay ve % 2,5' ise 24 ay gibi uzun bir sürede yürüdüğünü ifade etmiştir.

Birçok gelişimsel bozukluğun ancak çocuk iki yaşını geçtiği halde yürümediği, konuşmadığına ya da okulda başarısız olduğunda fark edildiğine sıklıkla rastlanmaktadır. Bizim bulgularımızda da ailelerin % 2,5'i çocuklarının 24 ay gibi uzun bir süreçte yürüdüğünü ifade etmişleridir. Bunun yanı sıra uygulamada birçok hekimin motor-mental gelişimi basit verilerle: örneğin anneye ‘‘çocuk kaç yaşında yürüdü? Ne zaman anne dedi?’’ gibi sorular yönelterek değerlendirdiği ve gelişimsel geriliklerin gözden kaçırıldığı görülmektedir. Gelişim hakkındaki kararı, izlenimlere veya sadece anne-babanın kanısına dayandırmak sıklıkla yanıltıcıdır. Bu nedenle gelişimsel tarama sağlam çocuk takibinde en az fizik ölçümler ya da anemi taraması

kadar önemli olup ilki ilk 12 ay içinde olmak üzere her çocuğa 6 yaşına dek en az 4 kez yapılmalıdır.

Velilerin çocuğunuz sık sık hasta oluyor mu? Sorusuna verdikleri cevapları yansıtan tablo 9'daki bulgular ele alındığında araştırmaya katılan ailelerin % 45'i evet diye ifade ederken % 55'i ise hayır diye görüş belirtmişlerdir. Çocuğunuz uzun süre bir hastalık geçirdi mi? sorusuna verilen cevapları yansıtan tablo 10 incelendiğinde ailelerin %12,5'i evet şeklinde ifade ederken % 87,5'i ise hayır yönünde görüş belirtmişlerdir. Tablo 11'deki bulgular ele alındığında ise çocuğunuz her hangi bir ameliyat oldu mu? Sorusuna ailelerin %12,5'i evet yönünde görüş belirtirlerken, %87,5'i ise hayır diye ifade etmişlerdir. Çocuğun sağlıklı bir hayat sürmesinde önem taşıyan sağlık sorunları, ebeveynlerin tutumları bu anlamda çocukların gelişimi açısından önemli rol oynamaktadır. Çocuğa iyi model olmanın yanı sıra onun gelişimi ile ilgili davranışlarını gözlemlemek ve gerektiğinde onu istenilen davranışa yönlendirmek, sağlıklı alışkanlıkların kazanılmasını çabuklaştırarak kalıcı olmasını sağlayacaktır. Çocuğun vücudu ve vücut fonksiyonlarına karşı duyarlılığı, bu sağlıklı yaşayabilme becerilerinin çocuk açısından ne denli önemli olduğunu ortaya koymakta ve bu becerilerin kazandırılmasında velilere büyük görev düşmektedir.

Tablo 12'yi incelediğimizde, Anne mutfakta çalışıyorsa, çocuğu baba kucağında tutar? Sorusuna ailelerin % 7,5'i Her Zaman, % 22,5'i Genellikle, % 47,5'i Ara sıra, % 17,5'i Nadiren % 5'i ise Hiç şeklinde görüş ifade etmişlerdir. Bu anlamda ailelerin büyük bir çoğunluğu çocuklarını kucaklarında taşıyarak çocuğun motor gelişimini engellemeye dönük bir adım attıkları tespit edilmiştir. Ancak bu ailelerin sadece % 5'i gibi küçük bir kısmı çocukları bu anlamda serbest bırakarak gelişimlerini olumlu desteklediklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlara göre; Bebek, çocukluğa doğru geliştikçe yeni beceriler kazanmaya, davranışlarını kendi denetimi altına almaya başlar. Bu dönemde ailenin rehberliği çocuğun gelişimi üzerinde çok etkili olur. Hatalı anne baba tutumu ve bozuk aile yapısı, sağlıksız bir gelişimin ve uyumsuzlukların başlıca kaynağı olabilir. Anne-baba, bazen çocuğa çok şey vererek onun kendi gelişimine yön vermesini engeller. Bazen de çok az şey vererek ona gerekli desteği sağlayamaz ve uygunsuz davranış örüntülerinin gelişimine neden olabilir. (Gençtan, 1993).

Çocuk ağlasa da ağlamasa da birimiz kucağımızda tutarız sorusuna ailelerin % 5'i Her zaman, % 17,5'i Genellikle, % 20'si Ara sıra, % 40'ı Nadiren ve % 17,5'i ise Hiç şeklinde ifade etmişlerdir. Bu durumda velilerin yarısından çoğunun da çocuğun kucakta tutulmasını benimsemediği tespit edilmiştir. Ancak küçük bir yüzdesi her iki koşulda da çocuklarını kucaklarında taşıdıklarını ifade etmişlerdir. Çocuğa bu dönemde kazandırılacak beceriler bir yönüyle onun gelecek yaşantısına güvenle bakmasını sağlayacaktır. Bu konuda bilinçli olarak verilen eğitimin katkıları büyüktür. Yapılan çalışmalar, annelerin eğitim düzeyinin yükselmesinin, çocukların gelişim düzeylerine olumlu katkı sağladığını ortaya koymaktadır (Demiriz, S. Ve Dinçer, Ç., 1999). Ağlamıyorsa kucağımıza almıyoruz şeklindeki soruya verilen cevapları incelediğimizde ise ailelerin % 2,5'i Her zaman, % 30'u Genellikle, % 20'si Ara sıra, % 27,5'i Nadiren ve % 20'si ise Hiçbir şekilde kucağımıza almıyoruz şeklinde görüş belirtmişlerdir. Genellikle bizimle beraber yaşayan bir yakınımız kucağında tutar şeklindeki soruya ailelerin % 7,5'i Genellikle, % 20'si Ara sıra, % 20'si Nadiren ve % 52,5'i ise Hiçbir şekilde kucağımıza almıyoruz yönünde görüş ifade etmişlerdir. Özellikle ailelerin, çocuklarına motor gelişim ile ilgili davranışları kazandırmada kararlı ve tutarlı davranışlar sergilemeleri, onlara iyi model olmaları oldukça önemlidir. Bu beceriler, günlük yaşamın gereği olarak (kişisel- sosyal, dil, ince ve kaba motor vb.) çocuklar tarafından yapılması zorunlu işler gibi görülmemeli, onların sorumluluk sahibi, kendileriyle ilgili ihtiyaçlarını yarımsız başarabilen bireyler olması açısından yararlı beceriler olduğu düşünülmelidir.

Tablo 13'ü incelediğimizde çocuğunuz emeklemeye başlayınca eşyaları yeniden düzenlediniz mi? Sorusuna araştırmaya katılan ailelerin % 12,5'i Her zaman, % 25'i Genellikle, % 5'i Ara sıra, % 12,5'i Nadiren ve % 45 gibi büyük çoğunluğu ise Hiç şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu durumda ailelerin çoğunluğu çocuklarının hareket gelişimini kısıtlamadıkları saptanırken, ancak yarıya yakını ise bu konuda çocuklara karşı korumacı bir tutum sergiledikleri tespit edilmiştir.

Bir şeyleri kırmasın diye genellikle kucağımıza aldık gibi sorulara araştırmaya katılan ailelerin % 5'i Her zaman, % 10'u Ara sıra, %27,5'i Nadiren ve % 57,5'i ise Hiç şeklinde ifade etmişlerdir. Bu soruya cevap veren ailelerin büyük bir çoğunluğu çocuklarının motorsal gelişimini engellemek için herhangi bir yasaklamayı düşünmedikleri belirlenmiştir. Eğitim sürecinde çocuğun, kendi bireyselliği

korunurken toplumla bir bütün hâlinde ve toplumun gelişmesine faydalı sorumlu birey olması da gerçekleştirilmelidir. Bu ise ancak temel bilgi, beceri, alışkanlıkların kazanıldığı okul öncesi yıllarından başlayarak çocukların öğrenme yaşantılarının kalitelerini artırma yönünde ailelerin gösterebileceği dikkatli çabalarla mümkün olabilir.

Düşüp zarar görmesin diye genellikle kucağımıza aldık sorusuna ailelerin % 5'i Her zaman, % 10'u Genellikle, % 30'u Ara sıra, % 20'si Nadiren ve % 35'i ise Hiç şeklinde görüş belirtmişlerdir. Yine ailelerin çoğunluğunun korumacı bir tutum sergilemediği belirlenmiştir. Genellikle ortalarda emekledi ağlayınca kucağımıza aldık gibi sorulara araştırmaya katılan ailelerin % 7,5'i Her zaman, % 30'u Genellikle, % 25'i Ara sıra, % 20'si Nadiren ve % 17,5'i ise Hiç şeklinde ifade etmişlerdir. Ailesinin korumacı tutumu altında büyüyen çocuk, çekingen, başkalarının etkisinde kolayca kalabilen, aşırı hassas bir kişilik yapısına sahip olabilir. Anne babanın aşırı koruması, çocuğa gerekenden fazla kontrol ve özen göstermesi sonucu çocuk, genellikle diğer kimselere bağımlı, özgüveni olmayan bir birey olarak yetişir (Yavuzer, 1994).

Ağlaya ağlaya düşe kalka büyür diye fazla önemsemedik şeklindeki soruya ailelerin % 2,5'i Her zaman, % 20'si Genellikle, % 20'si Ara sıra, % 27,5'i Nadiren ve % 30'u ise Hiç diye görüş belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan ailelerin büyük bir çoğunluğunun eğitim düzeylerinin yüksek olması nedeni ile bu gibi durumlara kayıtsız kalmadıkları ve duyarlı tavır sergiledikleri görülmüştür. Ailelerin cevaplarında bu konuyu desteklediği görülmektedir. Çocuk yetiştirmede ve ailenin çocuğa karşı tutumlarını belirlemede anne-baba tarafından çocuğun gelişim dönemlerinin özelliklerinin neler olduğunun bilinmesi çok önemlidir. Çocuk erişkinin küçük bir modeli değildir. Çocuğu erişkinden ayıran bir çok özellik vardır. Çocuğun kanıtlanabilir en güçlü tarafı ve üstünlüğü öğrenme güdüsüdür.

Çocuk ev içerisinde özgür olmalıdır şeklindeki soruya araştırmaya katılan ailelerin % 35'i Her zaman, % 42,5'i Genellikle, % 15'i Ara sıra ve % 7,5'i ise Nadiren şeklinde ifade etmişlerdir. Çocukların ev içerisinde özgür olmalarını isteyen ailelerin büyük çoğunluğu çocuklarının bütün gelişimlerini göz önünde bulundurdukları gözlenmiştir. Buna rağmen bazı aileler ise korumacı bir yaklaşımla

çocuklarının her hareketinden haberdar ve sıkıcı bir tutum sergiledikleri saptanmıştır. Bu nedenle, Çocukların gösterdiği uyum ve davranış sorunlarının nedenlerinden birisi de ana babalarının onlara uygun sınırlar koymamalarıdır. Bazı ailelerde disiplin yok gibidir ve tamamen özgür bir tutum sergilenirken, çocuğun tüm davranışları hoşgörüyü karşılanır. “Çocuktur yapar”, “O daha çok küçük yüklenmeyelim” düşünceleriyle çocuğa sınırsız haklar tanınır. Çocuk istenmeyen bir şey yaptığında ana baba yumuşak bir şekilde “Yapma” mesajı verir, defalarca aynı mesajı tekrarladıktan sonra ikna edici nedenler ve açıklamalarda bulunulur. Bazı evlerde ise disiplin vardır ancak ne zaman, nerede uygulanacağı belirsizdir. Anne babanın tutumu aşırı hoşgörü ile sert cezalandırmalar arasında gidip gelmektedir. Normalde izin verilmeyen bir davranış, anne babanın uğraşacak zamanı olmadığına ya da keyifleri yerinde olduğunda görmezlikten gelinir. Çocuk nerede durması gerektiğini bilemez. Davranışlarını “Ne zaman yaparsam cezadan kurtulurum” sorusuna göre ayarlar. İşte bu nedenlerle velilerin çocukların gelişimi konusunda biraz daha dikkat etmeleri gerektiği vurgulanabilir.

Tablo 14’de görüldüğü gibi çocuğun yürümeye başlaması ile ilişkili sorularda, çocuğunuzu düşmesin diye kontrol altında tutar mısınız? Sorusuna ailelerin % 30’u Her zaman, % 55’i Genellikle, % 5’i Ara sıra, % 5’i Nadiren ve % 5’i ise Hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu anlamda ailelerin tamamına yakını çocuğun düşmesine karşı korumacı bir tutum sergiledikleri belirlenmiştir. Çocuklarına karşı aşırı koruyucu bir tutum benimseyen anne-babalar sürekli çocuklarına müdahale ederler. Bu tutumda çocuğa sevgiyle beraber çocuğun özgürlüğünü ve yapabileceklerini kısıtlayan davranışlar sunulmaktadır.

Düştüğünde hemen yardım eder misiniz? Şeklindeki sorulara araştırmaya katılan ailelerin % 25’i Her zaman, % 35’i Genellikle, % 30’u Ara sıra, % 5’i Nadiren ve % 5’i ise Hiç şeklinde ifade etmişlerdir. Yine Araştırmaya katılan ailelerin düşmenin ciddiyetine göre yardım ederiz şeklindeki soruya ise % 20’si Her zaman, % 65’i Genellikle, % 10’u Ara sıra ve % 5’i ise Hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuçlara göre ailelerin büyük oranda korumacı bir tutum sergiledikleri saptanmıştır. Bunun sonucu olarak ise; Anne-babanın aşırı koruyucu tutumu çocuğun kişilik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilir. Bu tür anne-baba tutumları çocuğun özgüven kazanmasına engel olabilir. Çocuğun yapabileceklerinin

onu koruma adına anne-baba tarafından yapılması veya başkalarının ona hizmet etmesi sonucu çocukta başarısız olduğu duygusunu uyandırabilir.

Tablo 13 incelendiğinde çocuklar düşe kalka büyür önemsemeyiz diyen ailelerin % 15' Genellikle, % 20'si Ara sıra, % 37,5'i Nadiren ve % 27,5'i ise Hiç şeklinde ifade etmişlerdir. Bu sonuçlara göre ailelerin çoğunluğu tarafından çocukların kendi sorumlulukları altında gelişimlerini sürdürmelerine daha sıcak baktıkları kanaatine varılmıştır. Ancak, çocuğa zarar gelmesini engellemenin tek yolu onun yerine işleri yapmak değil, çocuğunuza gerekli olan becerileri kazandırmak, yapabileceği işlerde onu serbest bırakmak ve hissettirmeden kontrol etmektir. Sizin çocuğunuza güvenmeniz, ihtiyaç duyduğunda, sizden yardım alabileceğini hissettirmeniz onun da kendisine güvenmesini sağlayacaktır.

Çocuğunuz yeni yürümeye başladığında merdiven inip çıkarken hep kucacağınızda mı indirip çıkarırdınız? Sorusuna cevap veren ailelerin % 22,5'i Her zaman, % 17,5'i Genellikle, % 37,5'i Ara sıra, % 12,5'i Nadiren ve % 10'u ise Hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir. Ancak ailelerin bu yaklaşımlarının çocukların kaba motor gelişimlerini engellemeye dönük bir davranış olması bakımından oldukça önemlidir. Bu durumda Çocuğunuzu yeni şeyler denemesi için cesaretlendirmeli, bu konuda attığı adımları teşvik etmelisiniz. Deneme yanılma yoluyla yapmaya çalıştıklarını onayladığınızı ve onu desteklediğinizi söyleyebilmelisiniz. Merdivenlerden inip çıkmasına yardım ettik diyen ailelerin % 35'i Her zaman, % 40'ı Genellikle, % 12,5'i Ara sıra, % 10'u Nadiren ve % 2,5'i ise Hiç şeklinde ifade etmişlerdir. İşlerinizde size yardımcı olması için ona fırsatlar tanıyın. Başarılı olamadığı şeyleri değil, başarılarını öne çıkarın.

Çocuğunuzu dışarıya oynamaya gönderiyor musunuz? Sorusuna ailelerin % 7,5'i Her zaman, % 40'ı Genellikle, % 20'si Ara sıra, % 22,5'i Nadiren ve % 10'u Hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir. Ailelerin büyük bir çoğunluğu çocuklarını dışarı oynamaya gönderdikleri belirlenirken, çocuklar anne- baba kontrolünde dışarıda oynar mı? Sorusuna ailelerin % 30'u Her zaman, % 47,5 gibi büyük bir çoğunluğu Genellikle, % 20'si Ara sıra, % 2,5'i Nadiren ve % 10'u ise Hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu anlamda ailelerin çoğunluğu hem çocuklarının dışarıda oynamasını isterken aynı zamanda da çocuklarını kontrol edebilmek için korumacı

bir tutum sergilemişlerdir. Çocuklarınız abla-abi gibi büyüklerin kontrolünde dışarıda oynar mı? Sorusuna ise ailelerin % 17,5'i Her zaman, % 20'si Genellikle, % 32,5'i Ara sıra, % 10'u Nadiren ve % 20'si Hiç şeklinde ifade etmişlerdir. İnsan, doğası itibarıyla öğrenebilen ve üretebilen bir varlıktır. Bu nedenle çocuğun bu doğal eğilimlerini geliştirmek için gerekli olanakları sunmak gerekmektedir.

Çocuklarınızı tek başına bakkala gönderiyor musunuz? Sorusuna araştırmaya katılan ailelerin %2,5 gibi küçük bir kısmı her zaman şeklinde ifade ederken, % 5'i Genellikle, % 25'i Ara sıra, % 15'i Nadiren ve % 52,5 gibi büyük bir çoğunluğu ise Hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu soruda da ailelerin korumacı bir tutum sergiledikleri görülmektedir. Çocuğunuz tek başına anaokuluna gidip gelebiliyor mu? Sorusuna ailelerin % 7,5'i Her zaman, % 2,5'i Genellikle, % 7,5'i Nadiren diye ifade ederken, ancak % 82,5 gibi büyük bir kısmı ise Hiç şeklinde ifade etmişlerdir. Yine ailelerin büyük bir çoğunluğu çocuklarına tek başlarına herhangi bir görev ve sorumluluk verilmediğini ifade etmişlerdir. Ancak bütün çocuklar gelişimin farklı alanlarındaki tüm evrelerden geçerler, aynı gelişimsel süreçten geçmelerine karşın her çocuğun bu evrelerden aynı hızda geçmesi mümkün değildir. Bu durum ailelerin çocuklarına sağlamış oldukları öğrenme ortamı, sorumluluk duygusu, bir işi tek başına yapabilme becerisi gibi olumlu kişilik ve motor becerilerin kazanımına yönelik ortamların sunulması ile yakından ilişkilidir.

Çocuğunuz odasını düzenleyip toplayabiliyor mu? Sorusuna ailelerin %17,5'i Her zaman, %22,5'i Genellikle, % 45'i Ara sıra, % 12,5'i Nadiren ve %2,5'i ise Hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuca göre çocukların ev işlerini taklit ederek hem kendi sorumluluklarını kazanırken hem de ince motor gelişimlerini hızlandırdıkları tespit edilmiştir. Çocuğunuzun evdeki oynama şekline sınır koyuyor musunuz? Sorusuna araştırmaya katılan ailelerin % 5'i Her zaman, % 25'i Genellikle, % 22,5'i Ara sıra, % 32,5'i Nadiren ve % 15'i Hiç şeklinde ifade etmişlerdir. Ailelerin büyük çoğunluğu çocukların evdeki oyun şekline sınır koymayarak göstermiş oldukları korumacı tutumla çeliştikleri belirlenmiştir. Bu durum çocuğun oyunun kurallarına uymaması, bu durumda çocuğun ileride mensubu olacağı toplumun kurallarına uyum sağlamada da güçlüklerle karşılaşacağı sonucunu doğurmaktadır.

Çocuğunuz oynarken eşyaları dağıtmasına izin veriyor musunuz? Sorusuna ailelerin % 25'i Her zaman, %25'i Genellikle, %27,5'i ise Ara sıra şeklinde ifade ederken, % 12,5'i Nadiren ve %10'u ise Hiç şeklinde görüş bildirmişlerdir. Çocuklarımız en değerli varlıklarımız; onları büyük bir emekle, sabırla, sevgiyle büyütüyoruz. Anne-babalar olarak onları dünyadaki tüm tehlikelerden, kötülük ve çirkinliklerden korumaya çalışmamız çok doğaldır. Çocuklarımızı korurken aşırıya kaçmamız onların kişilik gelişimini olumsuz etkileyebilir. Buna rağmen çocukların evdeki oyun oynama şekline de bir sınır koymak gerektiği ifade edilmektedir. Çocuğunuz oynarken kendilerinin düzeltmeleri koşulu ile eşyaları dağıtmalarına izin veriyor musunuz? Sorusuna ailelerin % 30'u Her zaman, % 35'i Genellikle, % 25'i Ara sıra, % 5'i Nadiren ve % 5'i Hiç şeklinde ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar göstermektedir ki ailelerin büyük çoğunluğu ev içerisinde çocuklarına diğer zamanlara göre koruyucu tutum sergilemedikleri ve çocuklara sorumluluk vererek oynamalarında bir sakınca görmemişlerdir. Anne ve Baba olarak çocuğunuzla oyun oynuyor musunuz? Şeklindeki soruya ailelerin % 20'si Her zaman, % 35'i Genellikle, % 32,5'i Ara sıra ve % 12,5'i ise Nadiren şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu bulgularda göstermektedir ki anne ve babalarında bazen çocuklarıyla oyun oynayarak olumlu ebeveyn tutumu sergiledikleri görülmektedir.

2. Okul Öncesi eğitime devam eden çocukların Kişisel- Sosyal Gelişim, Zihinsel- Dil Gelişimi, Kaba ve İnce Motor Gelişim düzeylerinin ailelerin görüşleri ile karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar:

Çocukların öğrendiklerinin kanıtı, yaşama aktarılan, gerekli olduğunda yerinde ve zamanında kullanılan deneyimlere dönüşmüş bilgiler, davranışlar, alışkanlıklar ve tutumlardır. Çocukları birbirinden farklı kılan sosyal, duygusal, düşünsel, zihinsel özellikleri ve eğilimleri vardır. Ailelerin bireyselliğe verdiği önem, çocuklar arasındaki normal dışı olan özel durumların tespit edilmesinde de avantajlar sağlar. Erken dönemde tespit edilen özel durumların 'özür ve ileri olma durumları' iyileştirilmesinde ya da geliştirilmesinde bireyselleştirilmiş program hedefleri çok işe yarar. Çocukların gelişiminin değerlendirilmesi zorunludur. Bir çocuğun dil, zihin, sosyal, duygusal, fiziksel, kaba ve ince motor gelişiminin izlenmesi doğal bir değerlendirme ve aynı zamanda çocuğu tanıma sürecidir. Zamanında yapılan

değerlendirmeler, çocukların öğrenme kalitesini arttırır, çünkü çocuklar bu şekilde daha fazla gelişim gösterebilirler.

Tablo 15'i incelediğimizde ailelerin % 82,5'i % 50 ve daha az bir korumacı tutum sergilerken, % 17,5'i ise % 50 ve daha yukarı korumacılık tutumu sergilemişlerdir. Aynı zamanda % 0-50 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin çocuklarının kişisel- sosyal gelişim düzeyleri % 82 iken, % 51-100 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin çocuklarının kişisel- sosyal gelişim düzeyi ise %72,2 olarak tespit edilmiştir. Tablo. 15 den de anlaşıldığı gibi daha fazla korumacı olan anne babanın çocuklarının Kişisel-Sosyal gelişimlerinin daha geri olduğu, olumsuz etkilendiği saptanmıştır. Çocuk önceden geliştirmiş olduğu yetenekleriyle, elde etmiş olduğu bilgileriyle ve kendisi ile ilgili birikimi ile toplum karşısına çıkar. Çocuk kendi gereksinimlerini karşılayabildiği kendi kendine yetebildiği oranda, yeteneklerinin farkına varacak, kendine güveni artacak, olumlu kişilik gelişimine katkı sağlayacaktır. (Öz İlkin 1997)

Diğer taraftan, % 0-50 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin çocuklarının ince motor gelişim düzeyleri % 92,5 olarak tespit edilir iken, % 51-100 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin ince motor gelişim düzeyleri ise % 84,6 olarak bulunmuştur. Tablodan da anlaşılacağı üzere korumacı aile yaklaşımlarının çocuğun ince motor gelişimi üzerine olumsuz etkilerinin olduğu değerlerle görülmektedir.

Aynı zamanda, % 0-50 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin çocuklarının Dil gelişim düzeyleri % 82 olarak tespit edilir iken, % 51-100 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin Dil gelişim düzeyleri ise % 81,7 olarak saptanmıştır. Tablodan da anlaşılacağı üzere korumacı aile tutumundan en az etkilenen alan dil gelişimi alanıdır.

Bununla birlikte, % 0-50 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin çocuklarının kaba motor gelişim düzeyleri % 83,4 iken, % 51-100 arası korumacılık tutumu sergileyen ailelerin kaba motor gelişim düzeyleri ise % 79,5 olarak tespit edilmiştir. Korumacı tutum sergileyen velilerin çocuklarının kaba motor gelişimleri üzerine olumsuz etkilerinin olduğu görülmüştür.

5.2 Öneriler

Çocuklar, bir fikir, bir davranış, bir ürün ortaya çıkardıklarında kendilerini önemli hissederler. Çocukların bir işe yaradıklarını görmeye gereksinimleri vardır. Bunu yapabilecekleri en iyi ortamın oyun alanı olduğu da herkes tarafından bilinmektedir. Onlara sorumluluklar vererek yeterliliklerini görmelerine, böylece kendilerine güven duymalarına olanak sağlayacaktır. Merak uyandıran ortamlar planlamak, oyun oynamalarını sağlamak ve bu konuda onları sıkacak davranışlardan uzak durmak çocukların öğrenmeye karşı ilgisini arttıracak gibi, öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmesine de neden olabilecektir. Benzer şekilde çocukların sorgulama sürecine önem vererek “neden, nasıl?” sorularının cevaplarını bulmaya yönlendirilmeleri de önemlidir. Bu ancak arkadaşları ile serbest olarak kendi düşünce ve kişiliklerini kısıtlamadan sergiledikleri oyun ortamında mümkündür. Araştırmaya, problem çözmeye dayalı öğrenme ortamları oluşturmak, çocukların daha önce edindikleri bilgi ve deneyimleri yeniden ve farklı ortamlarda kullanmalarını sağlayacak aktif katılım olanakları yaratmak gerekir. Çünkü çocuklar böylece kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu üstlenebilirler ve öğrenme yaşantılarıyla ilgili yeni yapılanmalara gidebilirler. Yeniden yapılanma öğrenmenin ta kendisidir. Bu durum, öğrenme sürecinin verimliliğini de etkileyecektir. Bu konuda ailelere büyük sorumluluklar düşmektedir.

Çocukta dil gelişimi diğer alanlarda olduğu gibi en erken dönemden itibaren desteklenmesi gerekir. Bebeğim çok küçük nasılsa anlamaz diye sözcüklerinizi ondan esirgemeyin. Erken dönemde çocuğunuzla konuşurken ses tonunuzun yumuşak ve cümlelerinizin kısa olmasına dikkat edin. Çocukla konuşurken Türkçeyi doğru kullanmaya dikkat edin. Çocuk konuşurken sabırsızlanıp onun cümlelerini asla tamamlamayın. Anlatmak istediğini tam olarak anlatmasını bekleyin. Çocuğunuzun dil gelişimini desteklemek için onunla bol bol konuşun maslar anlatın ve ona resimli öykü kitapları okuyun. Özellikle susturulmuş, sindirilmiş, söz hakkı verilmemiş, konuşması sürekli eleştirilmiş çocuklar kişilik gelişimlerini tam olarak gerçekleştiremezler. İyi bir dil gelişimi için ailenin yanı sıra okul öncesi eğitimde de desteklenmeli ve teşvik edilmelidir. Çocuklarıyla çeşitli nedenlerden dolayı yeterince ilgilenmeyen anne babalar çocukların dil gelişimlerine yeterince katkıda bulunmadıkları gibi var olan aksaklıkları da anlayamazlar. Zaman hızla geçer, zaman

aksaklıkları düzeltmez tam aksine çoğaltır. İlgilenilmeyen çocuklarda kendini ifade güçlük-zorluk, konuşmayı reddetme, psikolojik kökenli kekemelik, içe kapanma gibi belirtiler görülmektedir. Bu belirtilerin aile tarafından zamanında fark edilmesi ve bir uzmandan yardım alma gibi çabalar çocuğun dış dünyaya dönmesine ve kendini ifade etmesine yardımcı olur. Çocuğun dil gelişim sürecini sağlıklı geçirmesi için anne babanın ilgisine ihtiyacı vardır. Dil gelişimi, diğer alanlarla ilişkili olarak bir birini tamamlar ve gelişimi oluşturur. Düşünün ki yeni bir yemek yapıyorsunuz. Tuzu, salçası, kıyması, yağı, soğanı veya sosuyla yemeğin tarifini okudunuz öğrendiniz. Şimdi sıra bu malzemeleri birleştirmeye ve yemeği oluşturmaya geldi. Eğer siz, malzemelerin birini az ya da çok koyarsanız, yemek lezzetli olmaz. Çok fazla tuz ya da çok az salça veya unutulmuş kıyma gibi. Diyelim ki malzemeleri tam koydunuz ama pişirmek için yeterince sabrınız yok ya da küçük bir ihmal yemek yandı. Çocuğunuz da bir oluşumdur. Bir var olmadır. Kendi var oluşunun çabasını açık seçik ortaya koyar. Sizin yapmanız gereken ise, malzemeleri oluşturmak değildir, malzemeler zaten var. Sizin katkınız malzemelerin içeriğini bilmek, gelişmesi için desteklemek ve ön yargılarınızı askıya almaktır. Pek de kolay değil ama zaten anne- baba olmak basit bir işi değil. (Öz İlkim 1997)

Çocuğun el becerileri, elleriyle yaptığı, deneme yanılmalar yoluyla edindiği tecrübeler ince motor becerilerini oluşturur. Tutma, sıkma, mınıcıklama, vurma, çekme, bir elden bir ele geçirme, uzanma yakalama gibi hareketler el becerilerini oluşturur. Çocuğun ince motor gelişimini desteklemek olumlu beceriler geliştirmeleri için uygun ortamın hazırlanması gerekir. Bütün becerilerde olduğu gibi ince motor gelişimi erken yaşlarda desteklenmelidir. Çocuğun ev içinde rahatça dolaşabileceği sizinde kolayca toplayabileceğiniz pratik bir düzen kurmanız gerekir. Ancak ortadan her şeyi de kaldırmamak gerekir. Çocuk kaşık kullanmak istiyorsa engellemek gerekir, aksi halde ilkokul çağına kadar siz beslemek zorunda kalırsınız. Bazı küçük önlemlerle çocuğunuzun motor gelişimini yeterince özgür tamamlayabilmesine yardımcı olmanız mümkün olur. Özellikle kış aylarında çocukların dışarıya çıkıp oynayamadığı günlerde onlara ev içinde ince motor gelişimlerini sağlayacak uygun ortamın sağlanması gerekir. El becerilerini geliştirecek, zihinsel yeteneklerini kullanacak oyuncak ve oyun ortamının oluşturulması gerekir. . (Öz İlkim 1997)

Çocuğun emeklemesi ve yürümesi onun motor gelişiminin lokomotor becerileridir. Çocuğun motor becerilerini geliştirmesi onu özgürleştirir ve mutlu eder. Emeklemeye başlayan bir çocuk koltuğa doğru gider koltuğun kenarına tutunarak ayağa kalkar, anne babamız eyvah! Düşecek diye çocuğa doğru koşar ve kucağına alır. Çocuk olanca gücüyle bağırır ve tekmelemeye başlar. Çünkü çocuğun özgürlüğü kısıtlanıyor, bu gibi tutumlardan dolayı da motor gelişimi geciktiriliyor. Çocuk büyüdükçe hareketlerine sınırlar, yasaklamalar konur, cezalar verilir çocuk sınırlandırılır. Yani çocuğun gelişimini sürdürmesi desteklenmez engellenir.

Çocuk motor gelişimi sırasında başardıklarının gücüyle bir sonraki başarıyı isteyecektir. Dokununca tutmak, tutunca kavramak, kavrayınca çekiştirmek, çekince fırlatmak, emeklemek, emekleyince sıralamak, sıralayınca yürümek, yürüyünce tırmanmak, tırmanınca atlamak-zıplamak ister. Çocuk için tüm bunlar çok zengin ve zevkli deneyimlerdir ve hareketlerimizin temelini oluşturur. Çocuk bu denemeleri sırasında yeni keşifler yapacak bazı şeyleri de kıracaktır. Çocukların bu motor denemeleri anne babalara yaramazlık olarak gelmekte bunun bir gelişim aşaması olduğu bilinmediği sürece çocuk engellenmektedir. Çoğu zaman çocuk cezalandırılmaktadır. Oysa unutulmamalıdır ki gelişim için destek, destek içinde bilgi ve anlayış gereklidir.

Çocuğunuz bir makine değil ki defalarca bozup tekrar toplayabilesiniz. Yada çocuğunuz bir yemek değil ki yaka yaka yapmayı öğrenesiniz. Çocuğunuz ticari denemeleriniz de değil ki iflas edip yeniden kazanabilesiniz. Ayrıca Çocuğunuz sizin buluşunuz hiç değil yok edip tekrar yaratabilesiniz. Çocuğunuzla ilgili deneme – yanılmalarınız hem size hem de çocuğunuza çok pahalıya mal olabilir. (Öz İlkin 1997)

Okul Öncesi Eğitimde ve İlköğretimde destekleyici, düzeltici ve eğitici beden eğitiminin önemini iyi kavramamız gerekir. Bu dönemde Eğitimde Psikomotor Gelişimi destekleyici eğitim programları hazırlanmalı, İlköğretimde beden eğitimi (branş) öğretmeninin derslere girmesi zorunlu hale getirilmelidir.

Öğretmenin psikomotor gelişime yönelik eğitici, oyun formunda motor gelişimi destekleyici programlara ağırlık vermeleri gerekir.

Yurt genelinde okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması, oyunla eğitimin, motor öğrenmenin ağırlık kazandığı programların hayata geçirilmesi, sağlıklı nesiller yetiştirilmesi açısından önemlidir.

KAYNAKLAR

A. Hülya. F, Gökmen. H, Karagül. T, Psikomotor Gelişim, Ankara, T. C Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü.

Apak. S, Gelişim Nörolojisi, İstanbul, Bayrak Matbaası, 1989

Avcı. N, Yaşama Merhaba, İstanbul, Morpa, 2004

Bayoğlu . B, Gelişim Destek Planı, Ankara, Nobel Yayın, 2007

Demiriz. S, Dinçer, Examining Children's Self- Care Abilities Due Fo Morthers' Edu Carlional Status, Gth European Conferanse on Quality in Earty Childhood Education, Poster Presentation, Helsinki, Finland, 1999

Demiriz. S, Dinçer. Ç,Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Öz Bakım Becerilerinin Annelerinin Çalışıp Çalışmama Durumlarına göre İncelenmesi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2000

Gallhue. L D, (1982) Understanding Motor Development in Children. Jhon Wiley, New York

Gençtan. E, Çağdaş yaşam ve normal dışı davranışlar, İstanbul, Remzi Kitap Evi, 1993

Güven. N, Bal. S, Metin. N, Portage Erken Çocukluk Dönemi Eğitim Programı, Ankara, H. Ü Çocuk Gelişimi Bölümü, 1993.

İşmen. A E, Yıldız. S. A, Okul Öncesi Dönemde Aile Okul İşbirliği ve Ebeveynin Eğitime Katılımı, Yaşadıkça Eğitim, Milli Eğitim Yayınları

Jean Claude L,Dolto Gözüyle Çocuk Yetiştirme, İstanbul, Güncel Yayıncılık, 1999

Mengütay. S, Okul Öncesi ve İlkokullarda Hareket Gelişimi ve Spor, Ankara, Tutibay Yayınları, 1999

Muratlı. S, Çocuk ve Spor, Ankara, Nobel Yayın, 2003

Öz. İlkim, Çocuk olmak, Çocuğun Gelişim Dönemleri, Ankara, Kök Yayıncılık, 1997

Özer. D. S, Özer. M. K, Çocuklarda Motor Gelişim, Ankara, Nobel Yayın, 2004

Özmert. E. N,Erken Çocukluk Gelişiminin Desteklenmesi, Pediatri Dergisi, 2003

Yalaz. K, Anlar. B, Denver Gelişimsel Tarama Testi El Kitabı Türk Çocuklarına Uygulanması ve standardizasyonu, Ankara, Meteksan Matbaası, 1982

Yavuzer. H, Çocuk Psikolojisi, İstanbul, Remzi Kitap evi, 1994

EKLER

EK: 1

ANKET

Aşağıda çocuklarımızı nasıl yetiştirdiğimize dair ifadeler bulunmaktadır. Sizden istediğimiz, bunların her birini okuyarak, size en uygun gelen seçeneğin karşısındaki bölmeye (x) işareti koymanızdır. Doğru ve ya yanlış fikir yoktur. Bazılarını cevaplarken zorlanırsanız size en yakın seçeneği işaretleyiniz. Bu veriler istatistiksel olarak kullanılacaktır, isimler kullanılmayacaktır. İlginize teşekkür ederim.

Kafkas Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Erdal DEMİRCİ

Okulun Adı :

Velinin Adı Soyadı :

Öğrencinin Adı Soyadı :

Babanın Eğitim Durumu :

Okuryazar değil ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite ( )

Annenin Eğitim Durumu :

Okuryazar değil ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite ( )

Babanın Mesleği :.....

Annenin Mesleği :.....

Çocuğunuz doğduğunda kundak sargısı yaptınız mı?

a) Evet b) Hayır

Kundak sargısı yaptıysanız kaç ay yaptınız?

a) 1 ay b) 2 ay c) 3 ay d) 4 ay e) 5 ay f) Daha fazla

Çocuğunuz yürümeye yaklaşık kaç aylıkken başladı?.....

Çocuğunuz sık sık hasta oluyor mu?

a) Evet b) Hayır

Çocuğunuz uzun süren bir hastalık geçirdi mi?

a) Evet b) Hayır

Çocuğunuz herhangi bir ameliyat oldu mu?

a) Evet b) Hayır

Aile bireyleri kaç kişiden oluşmaktadır?.....

ÇOCUĞUMUZU NASIL YETİŞTİRDİĞİMİZE DAİR ÖLÇEK

Her Zaman	Genellikle	Ara Sıra	Nadiren	Hiç
( )	( )	( )	( )	( )

Çocuğunuz emeklemeye başladığı döneme kadarki sürede;

1- Anne mutfakta çalışıyorsa, çocuğu baba kucağında tutar.....	( )	( )	( )	( )	( )
2-Çocuk ağlasa da ağlamasa da birimiz kucağımızda tutarız.....	( )	( )	( )	( )	( )
3-Ağlamıyorsa kucağımıza almıyoruz.....	( )	( )	( )	( )	( )
4-Genellikle bizimle beraber yaşayan yakınımız kucağında tutar.....	( )	( )	( )	( )	( )

Çocuğunuz emeklemeye başladığında;

5-Çocuğunuz emeklemeye başlayınca evdeki eşyaları yeniden düzenlediniz mi?.....	( )	( )	( )	( )	( )
6-Bir şeyleri kırmasın diye genellikle kucağımıza aldık.....	( )	( )	( )	( )	( )
7-Düşüp zarar görmesin diye genellikle kucağımıza aldık.....	( )	( )	( )	( )	( )
8-Genellikle ortalarda emekledi, ağlayınca Kucağımıza aldık.....	( )	( )	( )	( )	( )
9-Ağlaya ağlaya, düşse kalka büyür diye Fazla önemsemedik.....	( )	( )	( )	( )	( )
10-Çocuk ev içerisinde özgür olmalıdır.....	( )	( )	( )	( )	( )

Her Zaman ( ) Genellikle ( ) Ara-Sıra ( ) Nadiren ( ) Hiç ( )

Çocuğunuz yürümeye başladığında;

- 11-Düşmesin diye kontrol altında tutarız..... ( ) ( ) ( ) ( ) ( )
- 12-Düştüğünde hemen yardım ederiz..... ( ) ( ) ( ) ( ) ( )
- 13-Düşmenin ciddiyetine göre yardım ederiz..... ( ) ( ) ( ) ( ) ( )
- 14-Düşse kalka büyür diye önemsemeyiz..... ( ) ( ) ( ) ( ) ( )
- 15-Çocuğunuz yeni yürümeye başladığında merdiven inip çıkarken ; hep kucağımızda indirip çıkarttık..... ( ) ( ) ( ) ( ) ( )
- 16-İnip çıkmasına yardım ettik..... ( ) ( ) ( ) ( ) ( )
- 17-Çocuğunuzu dışarıya oynamaya gönderiyor-musunuz?..... ( ) ( ) ( ) ( ) ( )
- 18-Anne veya Baba kontrolünde dışarıda oynar ( ) ( ) ( ) ( ) ( )
- 19-Abla-abi veya bir büyüğünün kontrolünde dışarıda oynar..... ( ) ( ) ( ) ( ) ( )
- 20-Çocuğunuzu tek başına bakkala gönderi-Yor musunuz..... ( ) ( ) ( ) ( ) ( )
- 21-Çocuğunuz tek başına anaokuluna gidip geliyor mu?..... ( ) ( ) ( ) ( ) ( )

	Her Zaman	Genellikle	Ara-sıra	Nadiren	Hiç
	( )	( )	( )	( )	( )
22-Çocuğunuz odasını düzenleyip, oyuncaklarını topluyor mu?.....	( )	( )	( )	( )	( )
23-Çocuğunuzun evdeki oynama şekline sınır koyuyor musunuz?.....	( )	( )	( )	( )	( )
24-Oynarken eşyaları dağıtmasına izin veriyor musunuz?.....	( )	( )	( )	( )	( )
25-Oynarken, kendilerinin düzeltmeleri koşuluyla eşyaları dağıtmalarına izin veriyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
26-Anne Baba çocukla oyun oynuyor mu?.....	( )	( )	( )	( )	( )

EK: 2

T.C.
KARS VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.M.E.M.4.36.00.03.500/11685

Konu : Tez Çalışması

181 BAZ 2007

VALİLİK MAKAMINA
KARS

Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencilerinden Erdal DEMİRCİ'nin "Okul Öncesi Eğitimde Motor Gelişim" konulu tez çalışması için ekli anketi, İlimiz Merkez İlçe ve Sankamış İlçesinde bulunan Anaokulları ile ilköğretim okulları bünyesindeki anasınıflarında öğrenim gören öğrencilerin velilerine uygulaması için gerekli iznin verilmesi Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 31.05.2007 tarih ve 120 sayılı yazısında belirtilmektedir.

Başvuruda bulunan adı geçenin yapacağı anketi ve belgeleri, Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesinin 10.maddesine göre oluşturulan Araştırma Değerlendirme Komisyonu tarafından değerlendirilmiş olup, adı geçen araştırmacının Müdürlüğümüz tarafından mühürlenerek ekli anketi, İlimiz Merkez İlçe ve Sankamış İlçesinde bulunan Anaokulları ile ilköğretim okulları bünyesindeki anasınıflarında öğrenim gören öğrencilerin velilerine uygulaması, araştırmacı tarafından araştırma sonucunun CD'ye kayıtlı olarak Müdürlüğümüze verilmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca uygun görülürse takdirde Olur'larınıza arz ederim.

M. GÜNÖR
Milli Eğitim Müdürü V.

OLUR
...../06/2007

Mehmet Ali SAĞLAM
Arpaçay Kaymakamı
Vali Yardımcısı V.

ADRES : İl Milli Eğitim Müdürlüğü 36200- KARS
Tel : 0 474 212 82 26 Faks:0474 212 82 29
E-POSTA: karsmemi@meb.gov.tr
İnt. Adresi: http://karsmem.gov.tr

EK: 3

Denver II TÜRKİYE STANDARDİZASYONU

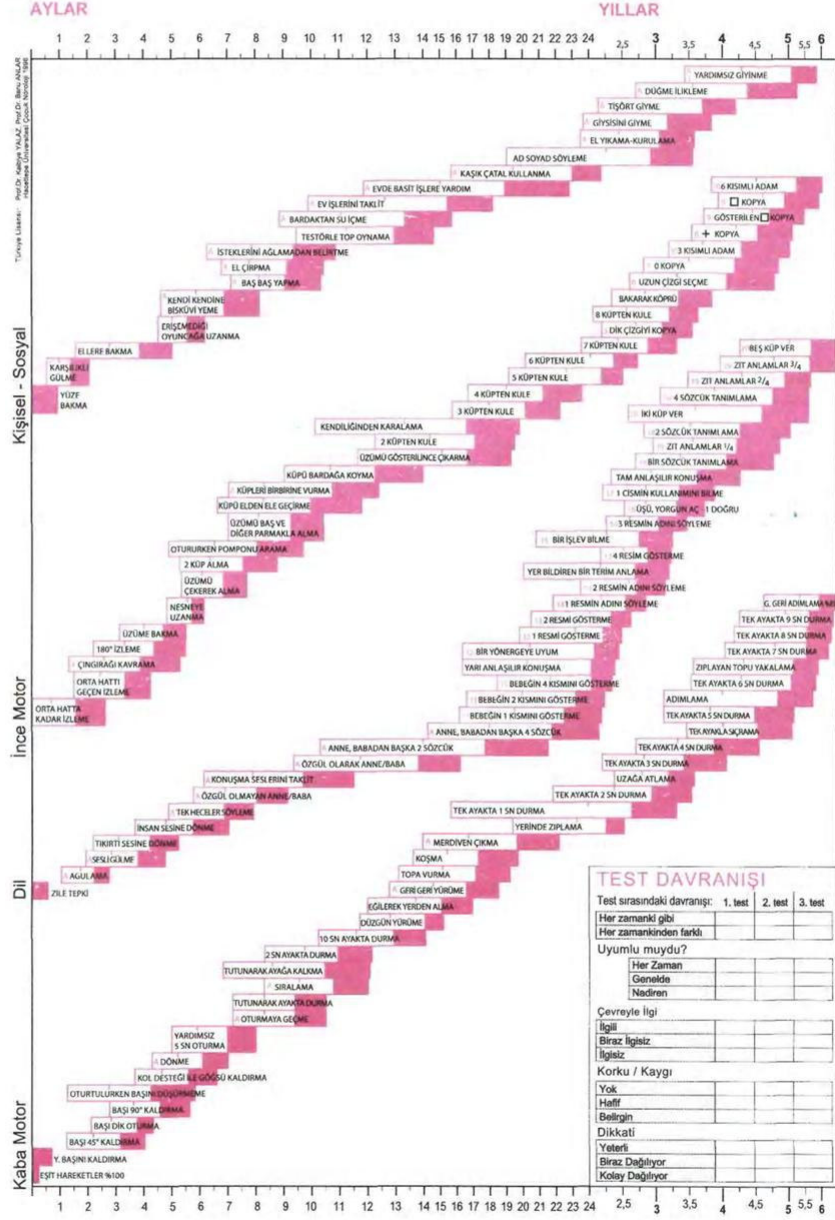
Tarih _____

Soyadı, Adı _____

Doğum Tarihi _____

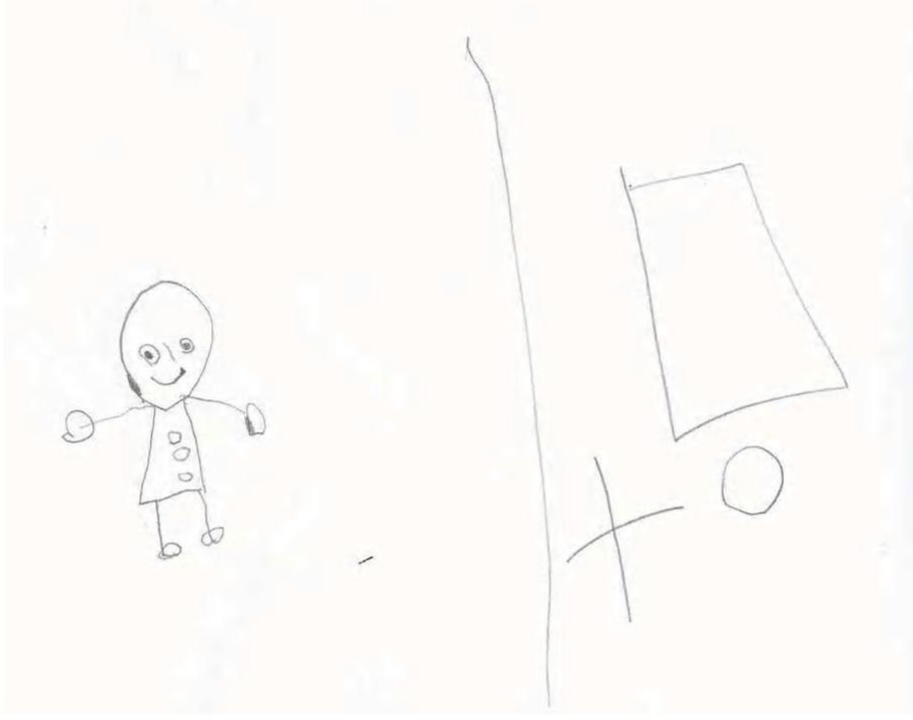
Protokol No. _____

Geçen Çocukların Yüzdesi
Anlatımla geçilebilir Formun arkasında not no. Madde 25 50 75 90

EK: 4

ÖZGEÇMİŞ

1968 Yılında Malatya – Erkenekte doğdu. İlk ve orta öğrenimini burada Lise öğrenimini Samsunun Alaçam ilçesinde tamamladı. 1985 yılında 19 Mayıs Üniversitesi Samsun Sınıf öğretmenliğini kazandı, bir yıl eğitim gördü. Tekrar ÖSS'ye girdi ideali olan Dokuz Eylül Üniv. Beden eğitimi Öğretmenliği bölümünü kazanarak 1991 yılında mezun oldu. Eylül 1991 yılında Mersin'in Erdemli ilçesinde Beden Eğitimi Öğretmeni olarak göreve başladı. 1995 yılında Kafkas Üniversitesinin açtığı sınavı kazanarak Sarıkamış Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda göreve başladı. Halen bu kurumda öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır.